

Az antiszemita hullám az egész európai közösséget veszélyezteti

Bécsben tartották az Európai Zsidó Kongresszus (EJC) éves közgyűlését. A Mazsihisz képviseletében dr. Grósz Andor elnök vett részt a tanácskozáson, aki a Zsidó Világkongresszus (WJC) alelnöke is.

Mint minden rendezvényt az utóbbi négy hónapban, a bécsi közgyűlés témáit is az október 7-i terrortámadás és annak következményei határozták meg. Ariel Muzicant, az EJC elnöke felhívta a figyelmet, hogy a közelgő 2024-es európai választásokon közvetlen veszélyt jelent a szélsőbaloldali és szélsőjobboldali pártok előretörése. A veszély az antiszemitizmus térnyerése, még inkább a közgondolkodásra gyakorolt erős hatása, tehát most a legfontosabb a szabadságjogok, a kölcsönös tisztelet és a demokratikus értékek védelmében folytatott küzdelem. Ha mindezt elveszítjük, a szélsőségesek megerősödnek, és azon fognak dolgozni, hogy lerombolják európai demokratikus és liberális értékeinket, magát az EU-t, és veszélyeztetik az Európában békésen élő zsidók jövőjét is. Ez a veszély azonban a lakosság nagy részét is érinti.

Ezért össze kell fognunk, szövetségeket és partnereket kell találnunk, akik elkötelezettek az európai és demokratikus értékek védelmében, valamint az antiszemitizmus és a gyűlölet elleni küzdelemben. A tekintélyelvűség és a szélsőséges elleni hatékony fellépés elmulasztása esetén ez a kontinens mindannyiunk számára veszélyes helyé válik. Az emberi méltóságunk szentnek kell lennie, és nem szabad, hogy a radikálisok lerombolják. Demokráciáink védelme érdekében meg kell néznünk, mi történik az iskolákban, ahol a gyerekek szembesülnek az otthonról hozott antiszemita előítéletekkel. Meg kell tanítanunk őket nyitott társadalmaink értékeire, hogy szabad és befogadó nemzeteket építsünk. Az antidemokratikus eszmék terjedésével szemben közös európai értékeink védelmében kell fellépniük.

Ezenkívül jobb módszerekre van szükségünk a Közel-Keleten zajló események kommunikálásához. Ehhez több információra van szükségünk az izraeli kormánytól is, hogy folytathassuk a harcot a közösségi médiában, és hogy erősebb hatást gyakoroljunk a közvéleményre. Alapvető fontosságú, hogy egységesebb és szervezettebb kommunikációval rendelkezünk, hogy ellensúlyozzuk a médiát eluraló dezinformációkat. Paradigmaváltásra van szükség a diaszpóra és Izrael közötti párbeszédben, amit közös stratégia alapján kell megerősíteni.

Az online térben terjedő antiszemitizmus elleni fellépés lehető-

Fotó forrása: European Jewish Congress honlapja

ségeről tartott előadást Yael Hay, az izraeli Reichman Egyetemen működő ACT-IL kezdeményezés képviselője. Az ACT-IL egy olyan online programot vezet, amely a közösségi médiaplatformokon fellép az antiszemitizmus ellen, és pozitívan befolyásolja az Izraellel kapcsolatos narratívát. Az ACT-IL külön programokat is fejleszt az antiszemita megnyilvánulások automatikus kiszűréséhez.

Az európai zsidó diákszervezet, a European Union of Jewish Students (EUJS) elnöke, Emma Hallali ismertette legújabb kutatásukat, amely az október 7-i mészárlás következtében megerősödő antiszemitizmust vizsgálta az európai egyetemeken. A beszámoló összeállításához több mint 110 bejelentést kaptak Európa-szerte antiszemita incidensekről. Ennél azonban nagyságrendekkel több esetről tudhatunk, amelyekről nem érkezett pontos beszámoló.

Ezt a jelentést elküldték az Európai Bizottságnak, az Európai Parlament tagjainak, a főbb zsidó szervezeteknek, a zsidó közösségek vezetőinek, az egyetemeknek és a sajtónak.

Emma Hallali elmondta, a jelentés üzenete: a zsidó diákok nem érzik magukat biztonságban az egyetemeken. A zsidó diákok félelmükben már nem is járnak órákra a rendkívül ellenséges egyetemi légkör miatt, és ez 2024-ben elfogadhatatlan.

Az incidenseket négy kategóriában gyűjtötték:

1. verbális és fizikai erőszak,
2. zsidó szakrális és szekuláris helyszínek meggyalázása,
3. az online térben elkövetett antiszemita gyűlöletkeltés, valamint
4. erőszakra, diszkriminációra és kirekesztésre való felbujtás.

A Zsidó Diákok Európai Uniója továbbra is gyűjteni fogja az antiszemitizmusra vonatkozó információkat és adatokat az európai egyetemi kampuszokról. Továbbra is harcolnak az antiszemitizmus minden formája ellen, legyen az az egyetemen vagy az interneten, és megvédik a zsidó diákokat. A jövőben is mindvégig kiállnak egy

olyan világért, amely lehetővé teszi a zsidók számára, hogy pozitív módon mutassák be és ünnepljék zsidóságukat. Ehhez azonban egyetemi, intézményi, kormányzati és társadalmi szintű együttműködésre van szükség, mondta Emma Hallali.

A részt vevő zsidó közösségek képviselői beszámoltak a Hamász terrortámadása nyomán romló biztonsági helyzetükről és a zsidó közösségek biztonságérzetének változásáról. Dr. Grósz Andor elmondta, hogy Magyarországon a legtöbb országhoz viszonyítva jónak mondható a biztonsági helyzet. Kevés közvetlen antiszemita incidens történt. Illeszkedve az antiszemitizmus ellen meghirdetett zéró tolerancia politikájához, a magyar kormány minden palesztinpárti megmozdulást betiltott. A magyarországi társadalmi, politikai háttér is jelentősen eltér a főleg Észak-Amerikában és Nyugat-Európában jellemző állapottól, amelyek az antiszemitizmus berobbanásához vezettek. Magyarországon jóval kisebbek, kevésbé szervezettek az erre hajlamos csoportok. Elmondta, hogy Magyarországon is szigorították a biztonsági protokollt, és a rendőrség is fokozta a zsidó intézmények, közösségek védelmét Budapesten és a vidéki közösségeknél is. Összességében elmondható, hogy a zsidó közösség biztonságérzete jobb, mint a legtöbb országban.

A közgyűlés résztvevőit a Szövetségi Kancellária épületében fogadta Karoline Edtstadler asszony, Ausztria európai és alkotmányos ügyekért felelős szövetségi minisztere, aki beszédében elmondta: „Az antiszemitizmus jelenlegi hulláma, amely a Hamász terrorszervezet október 7-i brutális támadásából indult ki, nem kímélte a zsidó közösségeket sem Ausztriában, sem máshol Európában. Azoknak, akik olyan jelszavakat terjesztenek, mint »A folyótól a tengerig, Palesztina szabad lesz«, valójában csak egy dolog jár a fejükben: Izrael megsemmisítése. Izrael és a zsidók biztonsága sehol a világon nem képezheti vita tárgyát” – tette hozzá.

Hitközségi Hírek

Születésnap köszöntés Nyíregyházán

98. születésnapján köszöntöttük hitközségünk legidősebb férfi tagját, Markovics Gyula bácsit, aki 1926. január 22-én látta meg a napvilágot Sátoraljaújhelyen.

Az eltelt majd száz év tartogatott számára boldogságot is a szülei és testvéreivel töltött gyermekévek idején, de borzalmakat is az auschwitz-birke-nau haláltáborban, ahová 18 évesen deportálták.

1945. január 22-én, 19. születésnapján szabadult.

„98 évet már magam mögött hagytam. Volt benne öröm és kimondhatatlan szomorúság. Mégis hálát adok a Teremtőnek, hogy megéltem, és együtt ünnepelek Judit lányommal, azokkal, akik vigyáznak rám és szeretnek, a hitközségem tagjaival, akik megemlékeztek, jókívánságokkal és születésnapj tortával köszöntöttek.”

Maradj még sokáig köztünk, Gyula bácsi!

Bár micva a Nagy Fuvarosban

Truma szombatján mintegy kétszázan vettek részt Streit Ruben bár micváján, köztük természetesen az ünnepeket büszke szülei, Streit Péter és Szórádi Judit, nagyszülei, Streit Sándor és Streitné Trepper Éva, valamint az egész nagy család. A rabbikus feladatot Chaim Saul Glitzenstein látta el.

A Mazsihisz és a BZSH részéről prof. dr. Grósz Andor és Mester Tamás elnökök jelentek meg. Ott volt Deutsch László főrabbi és Kardos László főkantor is. Eljött a Scheiber Sándor-iskola igazgatója, Kovács Bernadett, tanárok, diákok, barátok, más zsinagógák előjárói, sok-sok óvodás, kisiskolás is, megalapozva a zsongást, az önfeledt hangzavart, a kitűnő hangulatot.

Felkészítője, Zucker Immanuel főkantor szerint Ruben (Elchonon ben Jakov Jajsze) kitűnő tanítványnak bizonyult, hiszen olyan fiatalember, aki a sábbátot, az ünnepeket a Nagy Fuvarosban vagy a Thököly úti zsinagógában tölti, ismeri az imakönyvet, tud helyesen olvasni is.

A szertartás a frigszekrény előtt vette kezdetét, ahol a bár micva ifjú a reggeli ima egy részét olvasta fel. A bimához történő felhívásakor Ruben most mondhatta el első ízben a Tóra két áldását, a haftarát, s lejnolhatta a máfirt is.

Az igényes kiduson Ruben – immár a körzet teljes jogú tagjaként – szóban mondott köszönetet mindazoknak, akik segítségével ez az esemény létrejött.

Gj

Kendrusz Attila: Fontos megláttatni, hogy a szélsőségek hová vezethetnek

Kendrusz Attila rabbijelölt, a Szegedi Zsidó Hitközség vallási vezetője az általános iskolás évfolyamok közül a 7-8. osztályos korosztálynak, továbbá a középiskolásoknak ajánlja előadásait, amelyekben nagy hangsúlyt fektet a helyi kötődésű – makói és szegedi – eseményekre. Az előadások célja nem kizárólag a holokauszt megismertetése, sokkal inkább a diákok érzékenyítése mások elfogadása, más kultúrák és vallások tiszteletben tartása iránt.

Tavaly kezdte el a fiataliságot megszólító küldetését Kendrusz Attila, a Szegedi Zsidó Hitközség vallási vezetője. 2023-ban csaknem 800 általános és középiskolás diáknak tartott előadást vármegyeszerte a holokauszt és a zsidóság hagyományainak témájában – írja a szegedi Délmagyar.hu portál.

– Az előadásaim személyes történetekből épülnek fel. Azt a folyamatot igyekszem bemutatni,

hogy a numerus clausustól hogyan jutottak el a deportálásokig. Onnantól, hogy kizártak valakit a felsőoktatásból odáig, hogy harmincéves korában haláltáborba hurcolták. Tehát hogy alig 24 év alatt miként tudták a társadalmat olyan szinten manipulálni, hogy teljesen a zsidóság és a cigányság ellen forduljanak az emberek. Valamint hogy az akkor még hátszaggal nem rendelkező zsidóságot hogyan kényeszerítették bele a borzalmakba – nyilatkozta Kendrusz Attila a Délmagyarnak.

Mint mondta: „Ez a korosztály még nagyon könnyen befolyásolható. Fontos megláttatni velük, hogy a szélsőségek hová vezethetnek. Az ismeretlent mindig könnyebb megbélyegezni. Remélem, hogy az előadásaimon történő találkozások hozzájárulnak ahhoz, hogy bepillantást nyerve egy másik kultúrába, vallásba, életstílusba, erősödjön nyitottságuk és toleranciájuk.”

79 éve ért véget Budapest ostroma

De mi köze a Sziklakórháznak Hirosimához és Nagaszakihoz?

1944 őszén még úgy gondolta a vezetés, hogy a fővárost nem érheti el a háború, ám novemberre már egyértelművé vált, hogy ez nem elkerülhető. December 25-én kezdődött el Budapest ostroma, amely házról házra haladt, másfél hónap alatt.

Ugyan voltak arra kísérletek, hogy elkerüljék a harcot, például Mindszenty József veszprémi püspök személyesen adta át Szálasinak a dunántúli püspökök többsége által aláírt memorandumot, amelyben arra szólították fel, hogy Budapestet és a Dunántúlt harc nélkül adja fel, ám ezek a kérések nem találtak meghallgatásra. Hitler erődde nyilvánította Budapestet, amelyet mindvégig védeni kell, így megpecsételődött a főváros sorsa.

Budapest ostromakor több százan voltak a Sziklakórházban

December 24-ére a szovjet csapatok körbevették a várost, addigra a kormányzerveket már kiköltöztették a városból, ám a civilek és a százezer katonai csapdába került. A budai Vár alatti barlangrendszer már a középkortól használták a helyi lakosok, a 30-as években feltárták, ám először nem kórházként használták, hanem úgynevezett K jelű riasztóközpontként, amely a Várnegyed légoltalmi szirénáit működtette, légitámasz esetén pedig innen értesítették az óvodákat, iskolákat, kórházakat, vagy éppen az árvaházakat. 1939-től óvóhelyé alakították át, majd 1941 és 1943 között a riasztóközpontot egészítették ki a kórház területével. 1944 februárjában nyílt meg a Sziklakórház Székesfővárosi Sebészeti Szükségkórház néven.

A megnyitón több olyan házi is részt vett, aki nemesi családból származott, ám nővéreként később a kórházban az orvosok munkáját segítette: például özvegy Horthy Istvánné.

Budapest ostromakor több száz embert láttak el a kórházban

Wikimedia Commons

Czirák Alice grófnő, Waldbott Mady báróné, Széchenyi Ilona grófnő, vagy éppen Andrassy Ilona grófnő, aki főápolóként teljesített szolgálatot.

A kórházban három kórterem volt – nők, férfiak és katonák részére –, és egy akkoriban modernnek számító műtő, amelyben – mivel ezt a 40-es években engedélyezték – két műtőasztalon, párhuzamosan dolgozhattak az orvosok. Bár eredetileg 60 beteg befogadására tervezték, a férőhelyek számát a későbbiekben megduplázták, ám 1944-től – és főleg Budapest ostromának ideje alatt – nem volt ritka, hogy több száz beteg zsúfolódott itt össze. Ilyenkor – mivel még úgy sem volt elegendő hely, hogy nem egy beteg feküdt egy-egy ágyon – hordágyon vagy a földön vártak az ellátásra a sebesültek, sőt, akadt, akinek csak a barlangrendszerben jutott hely. De biztonságban voltak, a föld mélyében, bombabiztos bunkerben.

Munkaszolgálatos orvosok is dolgoztak itt

A kórház a Szent János Kórház felügyelete alatt állt; vezetője, dr. Kovács István, a frontot is megjárta

orvosként. A Sziklakórház Múzeum honlapján arról is beszámolnak, hogy nyolc munkaszolgálatos orvos is részt vett a gyógyításban; a kerületi rendőrkapitány, dr. Koppány Kálmán megakadályozta, hogy a nyilasok deportálják őket, és magyar katonarvosok ruhában nyugodtan dolgozni. 1944 novemberében két orvost árulás vádjával elfogtak: egyiküket a Dunába lökték, a másikat koncentrációs táborba küldték.

A múzeumban ma is ott van Friedrich Born viaszszobra, aki az ostromot itt élte túl. A Nemzetközi Vöröskereszt magyarországi képviselője 15 ezer embert mentett meg, az általa kiállított menlevél sokaknak az életet jelentette.

Ó volt az, aki a szovjetekkel letárgyalta, hogy a kórház még működhessen, hiszen többek között a saját áramfejlesztőnek köszönhetően itt még akkor is tudtak vizsgálni, röntgenfelvételeket készíteni és műteni, amikor a felszíni kórházakban ez már nem volt lehetséges. Korabeli beszámolók szerint az itt lábadozó katonákat a szovjetek betörése előtt civil ruhába öltöztették, hogy ne essen bántódásuk.

1956-ban gyermekek is születtek itt

A Sziklakórház 1945 nyarának végéig működött, majd a Vírus Oltóanyagtermelő Intézet kezdte el működését a helyén, amelyet a háború után terjedő tifusz elleni oltóanyag gyártására hoztak létre. Később az intézetet államosították, majd meg is szűnt. A hidegháborús helyzetre való tekintettel azonban a kórházat tovább bővítették, és új kórtermet hoztak létre. 1956-ban, a forradalom kitörése után két nappal újra megnyitotta kapuit a sérültek és segítségre szorulóknak.

Vezetője a János Kórház egyik sebesze, dr. Máthé András lett, aki – a korabeli beszámolók szerint – a nyakában hordta láncon az első fejsérülés során kioperált golyót, amiből a beteg sikeresen felépült.

Az egyik videós interjúban a Sziklakórház munkatársa arról mesélt, hogy annyira kevés volt az orvos és a nővér, hogy a védőnőnek tanuló fiatal lányokat is ide osztották be a sebesültek ellátására. Történtek azonban örömteli események is itt: a forradalom napjaiban hat kislány és egy kislánynak is itt adott életet az édesanyja. A forradalom leverése után 1956 végéig működött a létesítmény kórházként, aztán ismét bezárták, és egészen a nyolcvanas évekig gyakorlati használatra nem került.

Az ötvenes évek vége, a hatvanas évek eleje a továbbépítkezéssről szólt, illetve atombiztossá tették a kórházat. Ez is az oka annak, hogy a múzeum több helyisége is a hirosimai és nagaszaki atomtámadásról és annak következményeiről szól. Az egyik legszívörítőbb tárgy egy hirosimai kislány deformálódott ételadoboza: az édesanyja a gyermekét soha nem találta meg, csak a névre szóló dobozát. A mai napig ott van benne a bab és a rizs, amit aznap már a kislány nem ehetett meg ebédre.

Ványik Dóra/Dívány.hu

Két kiló szilva és egy bárchesz két napra

Örülök, hogy gyakran erre jársz, legálább smúzolhatunk kicsit. Nem kell engem féltetni, megszokásból ácsorgok. Majd ötven évig kereskedő voltam, megszoktam, hogy naphosszat álok a pult mögött. Micsoda? Egy kereskedő nem ülhet a pult mögött, ülve nem üdvözölheti a vevőt, nem kínálhatja neki a portékát. Ülve hogy lehetne a zakó próbálását segíteni? Ne is mondd, persze, ma már semmi nem úgy működik, mint az én időmben. Ha mostanság javasoltam valamit vagy rászóltam valamelyik tanulóra, segédre, mit hogyan kéne csinálni, a boltvezető – érted, vezető – rám szólt előtűk, hogy hagyja, Dezső bácsi, már nem olyan világ van, hogy maga dirigáljon, én vagyok az üzletvezető, majd én el-irányítom a személyzetet. Ez üzletvezető! Nyolc osztály után valami kisiskolában tanult, ha annak nevezhető.

Igen, a miénk volt ez az üzlet, illetve a kettő. Az egyikben üveget, porcelánt, edényt árultunk, a másikban férfiruházatot. Én a ruhásboltot vittem a polgári után. 45 után bérbé adtam őket Ájzi Lacinak, ő nyitott bennük üzletet. A bérleti díjat én szedtem be, négyen, az élve maradt rokonok, osztoztunk rajta. Valikám varrt a parasztszönyöknak, férfiaknak kötényeket, vagy ahogy itt nevezik: kék kötőt. Ebből éldegéltünk. Majd amikor államosították, egybenyitották a két boltot, lett belőle cipőáruház. Nem lehetett apellálni a boltok elzabrálása miatt, meg aztán Ájzi Lacit vették oda boltvezetőnek, őellen harcoljak? Majdnem rokon, apunál volt inas, majd első segéd az üvegáruházban. Ja, persze hogy ő az. A te kvateror, igen. Azt tudnod kell, hogy eredetileg apád nekem szánta ezt, de lebeszéltem, mert én voltam a féltestvéredé annak idején, huszonnyolcban... Persze, honnan tudhatnád. Hová lett ő? És a kishúga, Ancika? Akik páran visszajöttek, azok azt tudták erről, hogy a bátyád pár hétig robotolt valami töltésépítésen, gödörásáson, aztán egy nap nem ment vissza a barakkba. A kiscsi lányt és anyját, a négyéves Editkénket, asszonyomat utoljára akkor látták, amikor lerángatták őket a vagonokból.

Nem, nem sírok, csak állandóan könnyezik a szemem. Hidegfalvi doktor azt mondta, hogy hetven felé ez sajnos szinte mindenkinél előjön, ő nem tud rá orvososágot. Nem akartam neki mondani, hogy szerintem a sok sírás és sírhatnék állandósította ezt nálam. Az újabb szemorvos adott valami cseppeket, de alig segít. Ja, hallottad, hogy ez a Major doktor vett egy autót? Képzeld, a templomnál lévő nagy kereszteződésbe csak úgy mer bemeni, aztán balra fordulni, ha előbb kiszáll, bemegy a kereszteződés közepére, szénéz, visszamegy, ha nem látott semmit, akkor fordul. Egy hete állítólag a postakocsi elé, mert lassan ült vissza az autóra. Jó, nem pletykálok. A könnyezés ellen mit tudok tenni? Vali nénéd mindennap tiszta, vasalt zsebkendőt ad; ha könnyezek, előveszem, törölöm a könnyeket. Ez emlékeket persze nem törölhetem, se a jót, se a rosszát. Szerintem ez a baj, nem az öregkor. Nem lehet húsz év után sem felejteni. Aki azt mondja, igen, az hazudik – bár ő is könnyezik.

Ha jó idő van, kiállok én minden délután a kapu elé, nézem a főutcán sietőket, sétálókat. Vannak, akik ha meglátnak engem, sietnek át a túldal-

ra. Na mit gondolsz, kik ezek? Úgy bizony, akik soha ki nem állhattak bennünket. Lelkük rajta. Én úgyis tudom, hogy ki fia-borja valaki. A múltkor látalak sétálni egy leányval. Csak megjegyzem, hogy a nagypapjának a testvére a negyvenes években csendőrvolt. Nyilván nem tudhatod. Nem, nem tudok mit mondani. Nem tudok az öreg ellen semmit felhozni, de azért mégis...

Apáddal negyvenhatban sefteltünk ezzel-azzal. Ő ugye visszatért a libázshoz, tudod, kelletés, nevelés, tömés, kóser vágás, kopasztás, darabolás, eladás. Nagyon értett ehhez, még Pestre is hordta, postán küldte a máját, a tepertőt, a füstölt libamellet. Innen jött az ötlet: itt már alig volt kuncaftja, ha vi egy-két madárból nem jött elég. Ő libával, én pedig krumplival, zöldséggel, gyümölcscsel, parasztkenyérral gondoltam a jó pénzt megkeresni. Bérletünk egy kétlovas parasztszekeret, megraktuk a saroglyát áruval, abrakkal. Hajnalok hajnalán indultunk Pestre. Igen, jól hallottad, Pestre, majd kétszáz kilométerre. Ugyan, vonaton csak a kofák mentek egy-két kosárral. Két napig poroszkáltunk Pestlőrincig, ott én le-szedtem a portékámat, eladtam ennek-annak, és mentünk fel, a Klauzálra. Ott volt apád jó embere, Géza, aki a húst, máját, zsírt, tepertőt átvette. Semmi baj nem volt, mert apád hogy, hogy nem, jeget is szerzett, az védte a faládba, zsírpapírba csomagolt libás árut.

Hol aludtunk volna útközben? A szekéren, ponyva alatt. Két demizson ártézi vizet vittünk magunkkal a posta mellett kútról. Apád libakolbászt, házi kenyeret evett útközben. Én? Az én fejadagom naponta két kiló szilva, néhány szelet Valika sütötte bárchesz volt. A lovak? Vittünk két vödör abrakot, itatni az út melletti tanyákon, kocsmák udvarán tudtunk.

Nem, nem mondhatnám, hogy nagy üzlet volt. A harmadik alkalommal jutottunk el Pestre. Szajol környékén gazdasági rendőrök – legalább is így mutatkoztak be – megállítottak. Igazoltatás, rakományellenőrzés után fegyvert is mutogattak parancsolták, hogy az összes holmit rakjuk át a dzsipjükbé és takarodjunk haza. Ha nem tetszik, bekísérnek Szolnokra, a parancsnokságra, és ott mindent, még a lovakat, a kocsit, a lószerszámokat is elkobozzák, minket mint feketézöket pedig elzárnak néhány évre. Nagy könnyésemre, hogy én kóser vagyok, megtarthatam a szilvámat és a bárcheszt. Apád elemozsiáját ott az út mellett felfalták. Átpakoltunk. Gondolhatod, nem volt mit tenni, ezekkel nem lehetett packázni. Visszafordultunk, itthon aztán kénytelen-kelletlen beálltunk munkára: én a cipőboltba, apád a vasboltba, és libázás helyett postagalambokat tenyésztettem. Három hónapi bérből rendeztük a szekér és a lovak bérletét, a gazdájuk semmit nem engedett el, nem hitte el, hogy elzabrálták tőlünk az árut. Pár hónap múlva azt olvastuk a megyei kisgazdaújságban, hogy letartóztattak néhány rendőrt és társait, ez a banda az úgynevezett feketézöket fosztogatta vonaton, országúton. Azt is írták, hogy minden bizonyos K betűs párthoz tartozhattak a fosztogatók, a zsákmányból a pártot pénzelték. Vagy igaz, vagy nem. Nem, nem jelentkeztünk áldozatként.

Azóta rá se bírok nézni a szilvára.

Politzer Tamás

Megteltek és túlszűfoltá váltak a börtönök

A háború kezdete óta jelentősen megnőtt a zsúfoltság az izraeli börtönökben, több ezer fogoly a földre helyezett matracokon alszik a cellákban, számolt be a Jediót Ahronót című újság hírportálján bemutatott hivatalos jelentés.

A háború kezdete óta 3400 új biztonsági foglyot, főként a Hamász elfogott fegyvereseit, valamint a ciszjordániai razziákon terrorvétekenység miatt letartóztatott palesztinokat zártak börtönbe.

A rabok nagy száma miatt a börtönhatóság „büntetés-végrehajtási vészhelyzetet” hirdetett, amely a bünyügi – köztörvényes, és nem biztonsági vészhelyzet miatt fogva tartott – foglyok mintegy ötödének az elzárás körülményeit is rontja, s emiatt sérülhetnek a bebörtönzöttek alapjogai.

Az államilag kirendelt ügyvédek szervezetének jelentése szerint képviselőik börtönökben tett látogatásain sok esetben alkalmatlan higiéniai körülményeket láttak, nem megfelelő szellőztetést tapasztaltak, a foglyok legfontosabb felszerelése is hiányoztak.

A zsúfoltság miatt növekedett a bebörtönzötteket fenyegető stressz és szorongás, ami sűrűlódásokhoz vezethet a foglyok között, valamint a börtönsemmélyzettel, s vészelybe sodorhatja a terápiás és rehabilitációs eredményeket.

A nemzetközi jog szerint kegyetlen, embertelen és megalázó büntetésnek minősül egy rab három négyzetméteres vagy annál kisebb területen tartása, de az izraeli foglyok közel felének nem jut ekkora tér.

A háború előtt 16.353 embert tartottak fogva Izraelben, ahol jelenleg 20.113 bünyügi és biztonsági foglyot őriznek. Izraelben a börtönökben fogva tartottak negyven százalékának bűnösségét még nem mondta ki bíróság. (Shiri Zsuzsa/MTI)

Fotó: AFP

MEGHÍVÓ

Emlékezzünk meg együtt az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hős zsidó honvédeiről a 175. évforduló alkalmából!

A rendezvény szervezője:

Magyar-Zsidó Szabadságharcosokért Emlékbizottság, MAZSISZEM

A rendezvény fővédnöke: prof. dr. Grósz Andor dandártábornok,

a Mázsihisz elnöke

Program: Himnusz, szavaltatok, ünnepi köszöntők – történelmi áttekintés, névsorolvasás a hősök leszármazottjaival, galambroptetés (48 db), katonai tiszteletadás a HM részvételével, díszlövés (puskákka, ágyúval) – koszorúzás, gyászimák a hősi halottakért, sófárújás, ökumenikus imádságok a BÉKÉÉRT, 175 nemzeti színű léggömb, Béke Himnusza, Szózat, emlékezés köveinek elhelyezése Lesz INGYENES kóser vattacukor és az első 500 résztvevő egyedi ajándékot kap!

Helyszín: Bp., VII. kerület, Dohány utcai zsinagóga előtti Herzl Tivadar tér

Időpont: 5784. II. ádar hó 4. – 2024. március 14. 16 óra

Emlékoldal

Hegedűs: Izrael-közeli hangulat

A Hegedűs Gyula utcai körzetben megtartott chanukkaünnepségen először a téli templom telt meg, ahol több „minjánni” hívó imádkozta együtt a minchát és márvot Garami Lászlóval, aki – mint kiderült az alkalmi vendégek számára – nemcsak a Chevra igazgatója, de az imák avatott tolmácsolója is.

Innen a zsinagógába ment a kile, ahol az első sor protokollhelyeire tekintve mindenki előtt nyilvánvalóvá vált: itt izraeli est lesz. Aki ezt nem látta, az hallhatta, amikor Zoltai Gusztáv, a körzet elnöke köszönti David Admon izraeli nagykövetet, Tova Pintót, a Szochnut igazgatóját, Várnai Judit volt izraeli nagykövetet, a követség munkatársait, a műsorban fellépő izraeli énekeseket (ez utóbbiak népszerű örökzöldjeikkel megénekeltek és megtapsoltatták a közönséget), magyar részről Heisler Andrást, a Mazsihisz, Streit Sándort, a BZSH elnökét, Feldmájer Péter Mazsihisz-elnökhelyettesét – mindenkit.

A szertartás Klein Ervin főként gyertyagyújtásával kezdődött, és Lówy Tamás főrabbi ünnepmémorálásával folytatódott. A főrabbi a Sulchán Árucho vonatkozó részét citálva a csoda hirdetésének fontosságát hangsúlyozta (ha a család már alszik, nem kell gyújtani, mert nincs kinek hirdetni a csodát). A Scheiber-iskola hatodik osztályosai régi idők melódiáit énekeltek, közben – rímekbe faragva az ünnep tartalmát – szavaltak. Az ünnepséget friss, meleg fánk zárta. (2005)

Nagyfuvaros utcai krónika

Zájin ádarokor, mint eddig is, felolvasták a halottak nevét, akik az elmúlt évben elmentek. Imádkozás után, immár a hagyományos halvacsorán, ahol kb. százan voltak, Streit Sándor üdvözölte a megjelenteket, köztük Zoltai Gusztáv üv. igazgatót, Karádi Gábort és feleségét, Hárs Gábor országgyűlési képviselőt, az OR-ZSE tanárait és hallgatóit.

Schöner Alfréd rektor, főrabbi emlékbeszédében kitért arra is, hogy a kálói rebbe is aznap van a Jahrzeitje, s összefüggéseket keresett Mózes és a kálói rebbe munkássága között. A vacsorát követően „elárvereztek” a benecsolást, amelyet Mester György alelnök a tőle megszokott könnyed humorral vezetett le.

Az idei púrimkor Schöner Alfréd, Domán László és Darvas István rabbi-jelölt az OR-ZSE tanáraival és diákjaival közösen olvasták fel Eszter könyvét. Olyan sokan voltak, hogy a Megilla-olvasást csak a nagy templomban lehetett megtartani.

A Scheiber Sándor-iskola diákjai – tanáraik vezetésével – nívós műsorral szórakoztatták a nagy létszámú közönséget. Többen jelmezt öltöttek. Az imádkozás után a körzet bőséges kiduson látta vendégül a megjelenteket.

Nemrégiben a Lauder Javne-iskola egyik 11. osztálya látogatta meg a templomot, Valen Tamás osztályfőnök vezetésével. Részt vettek az istentiszteleten, majd az azt követő kiduson. Fegyelmzett viselkedésükkel kivívták az elismerést, és jó hangulatot teremtettek.

Két héttel később egy másik 11. osztály vett részt az istentiszteleten, ezúttal Vasadi Péter tanár úr vezetésével. Szintén jó hangulatot teremtve, együtt énekeltek a dalokat a kántorokkal és a közösség tagjaival.

Az elmúlt időszakban többen tartottak születésnapot a körzet tagjai közül, többek között Simon Sándort és Korda Gábort köszöntötték. Ilyenkor az ünnepeltek szombaton a Tóra elé járulnak, Streit Sándor elnök a Zsoltárok könyvéből idéz, és minden jót kíván az ünnepelteknek. (2005)

„KIS KOMÁROM, NAGY KOMÁROM”

(...) Mint a legtöbb nagy nevetettő, Harmath Imre is lelkiemben gazdag, mély érzésű ember volt. Az utolsó békeévben, 1938-ban költői lépésre szánta el magát. Közel fél évszázada gyűjtöm a két világháború közti évek irodalmi dokumentumait. Asztalomon hever a kis formátumú, vékony, inkább füzetnek, mint könyvnek nevezhető kiadvány, melynek fedőlapját közreadom. Eddig ugyanis nem találkoztam olyan gyűjtővel, aki hallott volna róla. Költeményei ugyan nem bírnak a maradandóság igényével, gondolom, tudta ezt ő is, mégis leküzdhetetlen késztetést érzett arra, hogy szavakba öntse keserűségét. A „Hazám” című verse magába foglalja mindazt, aminek előszelét 1938-ban már érezni lehetett. Kizárólag e vers miatt írtam néhány szakaszt:

HAZÁM

Hát tépjék ki a nyelvem,
hogy néma legyek, mint a sír,
akkor is azt ordítom:
itt szült az anyám
s ha rosszat tettem, itt vert meg
az apám.
S ha kidőfi a szemem
egy eltévedt nyíl...
akkor is, ez a hazám!

Ha kihull a számból a kenyér
és inkább a patkányok rúgják
oda,

akkor is azt hörgöm: nem...
nem... soha!...
Búzló, elrohadt akasztófavirág
legyek a fán...
akkor is...
Magyar vagyok és ez a hazám!

Ha pozdorjává zúzzák a fejem,
akkor is itt a helyem,
hol az édes anyatejen
magamba csak hazám szeretetét
szívtam,
hol titáni küzdelmet vívtam,
hogy magyar kenyeret adjon nékem
a magyar föld,
hol a hajnal piros,
az álom fehér
és a remény zöld,
hol a szívemet úgy fűtötte a vérem,
mint a kazán,
csak azért, hogy érted lobban-
hasson, Hazám!

És ha korbáccsal tépik rongyok-
ká a testem,
a véremmel bíborpirosra ezt az
áldott földet festem!
Hát zúzzatok porrá,
ha már itt egy porszemem sem
akarhatok!
Én élve is
holtan is
magyar voltam,
magyar leszek és
magyar vagyok!
(Szilágyi György írásából)

(2006)

Csiszta

Ötvenhárom év adatott meg számára. Önérzetes magyar zsidóként kezdte, majd 1980-tól haláláig cionistaként élt Izraelben, katonaszerként, akárcsak fia, Joni. Igazából nem félt senkitől és semmitől. Kivéve a liftet. Inkább felszaladt egy New York-i felhőkarcoló 40. vagy 50. emeletére. Egyébként is mindig szaladt. Ismert feltaláló lett, mindenfelé úgy hívták: az „izraeli Rubik”. „Lights out” játékából millióságra adtak el, több más találmánya ma is keresett cikk a játékvilágban. Mindezt másodállásban, mivel civilben nagy tudású matematikusként és komputerprogramozóként tevékenykedett. Testvérnek, férjnek, édesapának, rokonnak, barátoknak tökéletes volt. Olti Istvánt, illetve Avi Oltit optimizmusa, mosolya miatt mindenki szerette. Úgy hiszem, nem volt olyan ember, aki haragudott volna rá.

Na, ez így nem igaz. A bizonyíték a kezemben van. A néhai Magyar Népköztársaság Belügyminisztériumának alkalmazottai nem szerették Csisztát. A Levéltárból megszerzett több száz oldal bizonyítja, hogy Scheiber Sándor, Schöner Alfréd, Raj Tamás, Feldmájer Péter és még sokak barátja hogyan határozta el, hogy alijázik feleségével, Ágival, és hogyan élte le rövid életét mindazon ritka szép tulajdonságokkal, melyeket édesapjától, néhai Oblatt Sándortól, a balatonfüredi zsidó üdülő egykori népszerű gondnokától örökölt.

Csiszta, velünk maradsz!

F. L.
(2006)

Jó tudni

hogy a bajok ellenére családod, barátaid, hittestvéreid és azok a fiatalok, akiket a matematika rejtelmekre tanítottál, szeretettel vesznek körül. Mindannyian örülünk, ha láthatunk, kezdet soríthatunk veled és körünkben üdvözölhetünk. Hatvanadik születésnapod alkalmából sok szeretettel kívánok Neked minden jót, boldogságot. Kívánom, hogy a Tőled megszokott bölcs belátással, kedvességgel, türelemmel és barátsággal szemlélj a világ – olykor nem túl vonzó – dolgait, eseményeit. Mázl tov! Ád méá vöeszrim! – írja köszöntőlevelében Zoltai Gusztáv üv. igazgató Kohn Gábornak, a Scheiber-iskola ny. igazgatójának. Az Új Élet csatlakozik a jókívánságokhoz. (2006)

Köszönöm a budapesti gettó felszabadulásának 60. évfordulóján tartott megemlékezés megszervezését, az ott elhangzott beszédeket mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ezen a napon ne csak sírjunk, hanem némi megnyugvással folytathassuk életünket.

Életben maradásom az elmúlt évtizedekben nem mindig töltött el örömmel. Sőt! Olykor arra gondoltam, hogy talán nem is volt érdemes. Ez a megemlékezés, ha csak egy napra is, azt az üzenetet hordozta, hogy mégis érdemes volt megérni ezt a napot, hiszen egy közösséghez tartozom, amelyik gondol rám, és mellettem, mellettem áll.

Másnap megkaptam az Új Életet, melyet évtizedek óta olvasok. Mindig örömmel és kíváncsian veszem kezembe az újságot. Mindazt tartalmazza, ami érdekel, és amit más újságokban nem olvashatok.

Az a szám azonban nem azt tartalmazta, ami engem és a hozzám hasonló gondolkodásúakat érdeklí. Gondolok arra a két hosszú és bizonyára fontos dol-

Jó Hanna

A Dob utca 35.-ben található a legek étterme. A legrégebbi. Hatvan évvel ezelőtt hosszú sorok álltak a Kertész utca 32. előtt, a Hannánál, mert itt osztogatták az ebédhez járó Hershey's csokit. Az amerikai katonák részére gyártott csemege állítólag brómot tartalmazott, hogy ezzel csökkentésük nemi vágyaikat... Akkor nálunk a gyomor megtöltése iránti vágyunk dominált. A legolcsóbb. Egyetlen kóser étteremben sem lehet annyiért étkezni, mint ott. Nagyszüleink konyhája, sok-sok évtizede bevált receptek szerint készül az ebéd, a táplálkozástudománnyal foglalkozó szakemberek csődje, a fogyókúrások kudarca. A legcsaládiasabb. Mindenki ismer mindent és mindenkit. A felszolgáló a vendégek igényét, a pénztárosok idegen nyelveket, a konyhások szívükkel szolgálják gyomrunkat. Kell ennél több?

„A Weisz fiúk”
(2005)

Válasz

Előző számunkban K. K. sérelmezte, hogy Izraelbe érkezését követően a T-Mobile „Palesztinában” üdvözölte őt. Alább közöljük a T-Mobile vezérigazgatójának válaszát.

*

Tisztelt Kálmán úr!

Az Új Élet április 15-i számában megjelent nyílt levelében Ön „rosszindulatú üzenetként” értelmezte izraeli útján az Ön telefonjára érkezett üdvözlő SMS-t. Előljáróban szeretném hangsúlyozni, hogy cégünk részéről semmiféle rosszindulatú megközelítésről, vagy ahogy Ön írta, politikai gesztusról nincs és nem is lehet szó: a T-Mobile Magyarország Rt. mind politikai, mind vallási és etnikai szempontból pártatlan szolgáltatóként működik.

A felmerült egyedi esethez kapcsolódóan az alábbiakban szeretném röviden leírni üdvözlő SMS-szolgáltatásunk általános működését. Bizom benne, hogy ez magyarázatul szolgálhat észrevételére. Egyben szeretném felhívni szíves figyelmét arra, hogy a T-Mobile ügyfélszolgálatra bármikor szívesen áll rendelkezésre kérdései és észrevételei megválaszolásával.

A T-Mobile külföldre utazó ügyfeleinek kényelmét szolgáló üdvözlő SMS ügyműködik, hogy amikor az ügyfél az adott külföldi szolgáltató hálózatára feljelentkezik, akkor ennek megfelelően küldünk egy, az adott országra jellemző üdvözlő szöveget, amely legkésőbb az adott napon belül érkezik meg az előfizető telefonjára. Izraeli hálózatba bejelentkező ügyfeleinket természetesen Izraelben köszöntjük, mint ahogy belga hálózatba bejelentkező előfizetőinket Belgiumban.

Abban az esetben azonban, ha az előfizető az üdvözlő SMS kézbesítése előtt országot és hálózatot váltott, vagy esetleg ki volt kapcsolva, illetve nem lefedett területen volt a telefonja, előfordulhat, hogy az első országra vonatkozó üzenetet csak a második országba való belépésekor tudja kézbesíteni a hálózat.

Ugyanakkor a rádióhullámok terjedésének sajátosságai következtében előfordulhat az is, hogy ügyfelünk ugyan már átlépte a határt, vagy a határsávban tartózkodik, de telefonja még a szomszédos ország hálózatára jelentkezik fel. A hálózatok lefedettsége ugyanis nem követi pontosan az országhatárokat, így tartózkodhat fizikailag ugyan valaki már Franciaországban, de mobilja a német hálózattal tartja a kapcsolatot, és így a Németországban roamingoló ügyfeleinknek szóló üzenetet kapja meg.

Mivel hívószámát nem ismerjük, így csak feltételezni tudom, hogy valamelyik a fenti esetek közül állhat a telefonjára érkezett, nem megfelelő SMS-üzenet kézbesítésének hátterében.

Ügyfélpanasz eddig az üdvözlő SMS-szolgáltatással kapcsolatban általában, legfőképpen az Ön által jelzett problémára vonatkozóan, a T-Mobile-hoz nem érkezett.

Remélem, hogy levelem megnyugtató választ adott felmerült kérdéseire, kételyeire.

Üdvözlettel:

Sugár András vezérigazgató
T-Mobile Magyarország Rt.

*

Ezzel eleget tettünk Sugár András vezérigazgató úr kérésének, és változtatás nélkül közöltük válaszelevelét. Ha az olvasó számára ebből kiderül, hogyan került Palesztina Kálmán nevű olvasónk mobiljára Izraelben, akkor bennünk van a hiba! Mert mi most sem értjük... (A szerk.) (2005)

Köszönet és kérés

gokat, információkat tartalmazó cikkekre, amelyekben a problémák felvetése mögött – mint a napi politikában – sok a személyes elem. Lehet, hogy tévedek! Szeretném, ha a Mazsihisz és a különböző szervezetek közötti vitákat az érdekelt felek nem újságban, hanem egymás között folytatnák le.

A vitaközö felek gondoljanak ránk, a holokauszt maradványaira, akik nyugalmat, békét, biztonságot kívánnak!

Személyes véleményem: virágozhat minden virág, de nem egymás rovására. Egy vallási szervezetnek – nevezze az azt bárhogy is – a többséget kell szolgálnia, és mentesnek kell lennie minden torzsalkodástól, amelyek a hatalomról, a presztízséről szólnak.

Merem remélni, hogy az Új Élet, mint ahogyan eddig is, az egyetemes és a zsidó kultúrát fogja közvetíteni, és minden fontos információt megad az olvasóknak, amire szükségük van.

(2005)

Krausz Éva

Gábor György: Judeofóbia, antijudaizmus és antiszemitizmus

A Hírklubb.hu az antiszemitizmus eredetéről, kialakulásáról és különböző megjelenési formáiról készített interjút Gábor György vallásfilozófussal, az OR-ZSE professzorával.

A tudós a beszélgetés során elmondta: „Először három fogalmat kell tisztázni, mert ha nem tesszük, akkor az egész nem értjük meg. Ez a három fogalom kronológiailag is így jelentkezett: a judeofóbia, az antijudaizmus és az antiszemitizmus. Ez a három fogalom teljesen más dolgot takar, más a lényege, tehát nem lehet az egyiket a másikkal összekeverni, viszont az kétségtelen, hogy egyik táplálkozik a másikkól. Vannak olyan toposzok, amelyek egyikből a másikba mennek át.”

Kifejtette: a judeofóbia az ókorban keletkezett, antik fogalom, és a zsidóktól való irtózást, félelmet, a zsidók elutasítását jelenti. Leginkább a görög és a római szerzőket jellemezte, de nem volt egyedi dolog. Erre példaként Gábor György elmondta:

„Mivel nem ismerték a zsidók szokásait, azok idegenek voltak, ezért kigúnyolták őket. Nem tudták, hogy mi a sábesz, csak azt hallották, hogy van valami napjuk, amikor nem dolgoznak. Miután a pihenőnap az antik világban teljesen ismeretlen volt, ebből arra következtettek, hogy ez egy lusta nép.”

Az antijudaizmus már a keresztény korszakra volt jellemző. Elmondása szerint ennek a lényege, hogy a kereszténység önmagáról kezd úgy beszélni, hogy „mi vagyunk az igazi, a valódi Izrael, a zsidóság eljásztotta a törvényeket, az isteni bizalmat, leterítke a törvény útjáról, üldözték a prófétáikat”. Azt mondták a keresztények, hogy „mi kaptuk meg a stafétát, az istennek egy új népre volt szüksége, ezek vagyunk mi, és egy új szövetségre, amit velünk kötött meg, mert a régi már elavult”.

Ami pozitív dolgot találtak a héber bibliában, arra azt mondták, hogy „ez már ránk vonatkozik, keresztényekre”, ami rosszat találtak, azt pedig a zsidóságra vonatkoztatták, és azt mondták: látjátok, ezért kellett egy új népet találni. A professzor szerint ez a folyamat vezetett el odáig, hogy egyre inkább demonizálódott a zsidóság, és az antikrisztus, a sátán népévé vált a keresztény többség szemében.

Az interjúban Gábor György az antiszemitizmusról azt mondta: 18. századi előzmények után jelenik meg, és a 19. századtól már létezik. Magyarországon Istóczy Győző Antiszemita Pártja, amely a zsidóságot már faji alapon definiálja.

Ez a gondolkodás a zsidóságot

minden rossz forrásának tekinti, a zsidóságot mint fajt tekinti rossznak és bűnösnek. Ez a gondolat az, ami végighúzódik a történetén. Hitler is, mások is dehumanizálják a zsidóságot, mint egy vírus, bacilust, rágszálót írják le. Mintha nem is emberi tulajdonságaik volnának.

Hozzátette: az antiszemitizmus egyik meghatározó oka a romantikus antikapitalizmus, amely a zsidót a kapitalizmussal azonosítja, így ebből táplálkozik majd a liberalizmus gyűlölete is. Egyre inkább úgy látják, hogy van a zsidó, aki a pénzzel, a kereskedelemmel, a tőkével „zsidósítja”, „zsidóvá teszi” a világot, ahol minden a pénzen múlik.

A baloldali antiszemitizmus egyetlen állítása sem igaz

Az interjú második részében Gábor György professzortól megtudhatjuk: „a Hamász chartájában az olvasható, hogy az első világháború után a zsidók tehetnek, ezért bomlott fel az oszmán birodalom, a második világháború után szintén a zsidók tehetnek, mert nagy pénzhez jutottak, és ez volt az ürügy vagy az alkalom, hogy létrehozassák a modern Izrael Államot, ez mind az ő machinációjuk eredménye. A mai baloldali antiszemitizmus pedig ugyanezen a romantikus antikapitalizmussal nyugszik. A zsidóban az új gyarmatosítót látják, pedig sosem volt az, évezredek óta azon a földön élt. Ráadásul nem gyarmatosítóként jelentek meg; egyrészt a holokauszt túlélői, másrészt azok mentek oda, akiket elűztek a többi arab országból, Iránból, Irakból, Marokkóból, Egyiptomból és a többiből.”

A baloldali antiszemitizmus lényegét az OR-ZSE professzora így foglalja össze:

– Az antikapitalista elképzeléseikben ugyanúgy benne van a bűnös kapitalizmus, amelyik imperialista, gyarmatosít, meg pénzgazdálkodással foglalkozik.

Ez az, ami a számukra mint „zsidó” képződik meg, és Izrael ennek a foglalatja. És bár tényszerűen egyet-

len állítás sem igaz, ők a gonoszok, és ezért a gonosszal szemben minden megengedhető.

Nem volt véletlen, hogy azután a förtelem után, amit a Hamász október 7-én művelt Izraelben, Nyugat-Európában Párizstól Berlinig mindennél pillanatok alatt Hamász melletti tüntetések indultak el azzal, ha Izrael a gonosz – márpedig annak tartják – akkor vele szemben minden megengedett. Ma az egész politikai gondolkodáson belül nagyon nagy hangsúly helyeződik az identitásra. Identitás-politizálás, ezt a kifejezést használjuk is. Van egy identitás-szintézis – főleg a baloldali –, ami azt mondja, hogy a világot a rassz, a gender és a szexuális identitáson keresztül lehet megérteni. Az identitás-szintézis úgy értendő, hogy vannak a fehér emberek és vannak a színesbőrűek.

A fehérek a felelősök mindenért, a színesbőrűek az áldozatok. Pedig tudjuk, hogy abszolút különbözőek, a világ különböző pontjain élnek, mégis ők azok, akik marginalizáltak, akiket gyarmatosítottak. Vannak a telepek és vannak az áldozatok. A telepek megint a fehérek, a gyarmatosítók, akik generációkon át mindenféle törvényteleneséget elkövettek, és az tovább sugárzik, és vannak az áldozatok, akik örök áldozatszerepben vannak.

A baloldaliak szerint viszont az elnyomásnak minden formája összefügg. A zsidók fehérek, gyarmatosítók, a palesztinok színesbőrűek, ők a gyarmatosítottak, ők a szenvedők. És egy jó feminista vagy egy jó környezetvédő akkor igazán jó feminista és jó környezetvédő, ha kiáll a terrorista csoport mellett, amelyik szemben áll azokkal, akik fehérek, zsidók, és gyarmatosítanak. Ez egy láncfolyamat.

Annak kapcsán, hogy az ellenségkép szerint a zsidók lényegében a kapitalizmus legnagyobb haszonélvezői, Gábor György kifejti:

– A kapitalizmus motorja a zsidóság volt, de nem azért, mert fajilag a génjeikben hordozzák a pénzhez való viszonyt, hanem azért, mert a feudalizmusban évszázadokon át nem lehetett földtulajdonuk, és a legmegvetettebb foglalkozást voltak kénytelenek űzni, ami a pénzgazdálkodás volt. Ők nem tehettek arról, hogy ez a kapitalizmusban majd annál fontosabb lesz, ők ehhez értettek. Ugyanakkor a kapitalizmus tele volt zsidó proletárokkal, egyszerű parasztokkal is. Magyarországon teljesen torz a látásmód. Az elődeink kipusztították a teljes magyar vidéki lakosságot, akik ugyanolyan egyszerű emberek voltak, mint bárki más. A budapesti zsidóság maradt meg, ami azt a látszatot kelti, mintha a zsidók eleve csak intellektuális tevékenységet folytattak volna, és lenéztek volna minden fizikai munkát.

Dehogy néztek le, ugyanúgy dolgoztak, csak más egy vidéken és más egy nagyvárosban élő élete.

Arra a felvetésre, hogy manapság, amikor embereket már nem lehet a vallásuk vagy a származásuk miatt gyűlölni, a zsidókat most az országuk miatt gyűlölik, vagyis az indokok változnak, de a gyűlölet ugyanaz maradt: miért? – Gábor György azt válaszolta: gondoljunk bele, hogy 1948-ban egyszer csak a sivatag kelős közepén létrejön egy olyan állam, ami egyre prosperálóbb, és ez természetesen irigységet szült. Az arabok nem tudtak vele mit kezdeni.

Akkor kitalálták azt, hogy „palesztin nép”. Ilyen nincs, Palesztina földjén élő arabok ők. Elmenekültek volna, de Egyiptom, Szíria, Jordánia nem fogadta be őket, lezárták a határaikat.

Tulajdonképpen Jasszer Arafat idején születik meg az az ötlet, hogy ők a palesztin nép, akik ugyanolyan ősi nép, mint a zsidók, merthogy ők a filiszteusoktól származnak.

„Israel fiaira pedig még eb sem feni nyelvét...” (II.M. 11/7)

A kutya az ember barátja – állítja a közvélemény. Szerepük és helyük a Szentírásban nem egyértelmű. Megítélésük a zsidó történelmi közéletben ambivalens.

Letelt az egyiptomi szolgátság 400 éve, melyet Isten már Ábrahám ősapának tudomására hozott. (I.M. 15/13) Megvalósult Isten ígérete: „És én kinyújtom karomat, és sújtani fogom Egyiptomot minden csodatételemmel... és majd azután elbocsát benneteket.” (II.M. 3/20)

Isten csodatételeihez a kutyák is hozzátartoztak. Izgága természetükről állította Salamon király: „...kivel szemben nincsen megállás!” (Péld. 30/31) Az „örkös éjszakáján” (II.M. 12/42) az egyiptomiak háziorzó kutyái némák maradtak, nem ugattak meg a zsidókat szabadulásuk útján. Hallgatásukkal részt vállaltak Mózes és népe sikeres kivonulásában.

A kutya az ember barátja – állítja a közvélemény. Bölcsőink ezzel szemben ambivalens módon vélekednek a kutyatartásról. Rabbí Eliezer mondja: „...aki kutyát tart, semmiben sem különbözik attól, aki disznót tenyészt.” Eszerint a kutya tisztátalan, „Kutyát kizárólag láncon szabad tartani.” (Bava Kama 7a) Eszerint a kutya veszélyes és megbízhatatlan. Másol a kutya utálatos jószág, és a balgaság színimája: „Amint a kutya visszatér ahhoz, amit kihányt, úgy hajtja a bolond is egyre badarságát.” „Aki kóbor kutyát ragad meg farkánál, az olyan, mint aki más viszállyába beleavatkozik.” (Péld. 26/14-17)

A bibliai korban a veszettség gyógyíthatatlan kór volt. A kutya a veszettség színimájává vált! Milyen kutya tekinthető veszettnék? Van, aki szerint veszett kutya az, amelyik ugat és harap is. Mások szerint csak a harapós kutya. Konszenzus születik: nem szabad harapós kutyát tartani. Olyan kutyát sem szabad, amelyik ugatásával annyira megijeszthet egy terhes nőt, hogy az elvetél. (Joma 83b, 84a) Van, hogy a kutya szitokszóként szerepel. Az északi Izrael és a déli Júda királyság közösen hadban állt Arám országnak királyával. Kétséges volt a harc kimenetele. Kérdezték Mikhajehut, Jimla fiát a harc eredményéről, ő viszont nem adott egyértelmű választ, egy rossz szellem ugyanis megzavarta profetizálásában. Ezután a rámot-gileádi csatában egy harcossal lenyilazta Izrael királyát. „A kutyák nyalták föl vérét. Sómrom tavánál lemosák a holttestet és a harci kocsiját. A parázna nők a véres vízben fűrödtek...” (I.Kir. 22/38)

Van jobb vélemény is a kutyáról! Őrizték Izrael északi határait. Hatodik érzékükkel megéreztek a Halál Angyalának közelségét. Amikor a városhoz ért, a kutyák ugatni kezdtek, de amikor Illés próféta jelent meg a város határában, a kutyák barátságos hangot hallattak.

Abahu rabbi egyszer látogatába ment Cézarába. Vendéglátója a kutya fekhelye mellett szállásolta el. A vendég sértődötten kérdezte: „Mivel szolgáltam rá, hogy ilyen megaláztatásban van részem?” A házigazda válasza: „Végtelen hálával tartozom a kutyámnak: egy napon, amikor rabnolszolgakereskedők érkeztek a városba, egyikük megpróbálta megerőszakolni feleségemet, kutyám ráugrott, és leharapta a neki szervét.” (Bava Kama 7b)

A midrás (Beresit Rabba) szerint Ábelnek volt egy kutyája. A távolban őrizte gazdája juhait, amikor Káin megölte testvérét. A kutya Ábel holtteste mellé feküdt, hogy megvédje a ragadozóktól. Az Örökkévaló látta a kutya hűségét. Káint örök bujdosásra ítélte, de Ábel kutyáját Káin mellé rendelte őrzőjéül: „Jelt tett az Örökkévaló Káinnak, hogy senki meg ne ölje, aki rátalál.” (I.M. 4/15)

A kivonulás éjszakáján a kutyák nem ébresztették fel az egyiptomiakat, ezért az Örökkévaló megjutalmazta őket. Jutalmuk legyen az elhullott állat húsa: „...a mezőn szétépett húst meg ne egyétek; az ebnek vessétek azt.” (II.M. 22/30)

Szerdóczy J. Ervin főrabbi

Elhunyt a világ legidősebb zsidó embere

Pearl Louise Berg (született Synenberg), a világ legidősebb zsidója Los Angelesben halt meg 114 éves korában – adta hírül a Jerusalem Post. Berg 1909. október 1-jén született Evansville-ben, Indiana államban, kelet-európai származású amerikai zsidó szülők gyermekeként.

Fotó: Gerry Teitelbaum

Személyes ima

Mikor száguldó villámodtól megbokrosodott tengeredet tengernyi homoknak engeded, engedd, hogy a fohászom szívedhez találjon, hogy időtlen fohászom lüktető szívedhez találjon!

Sómá Jiszráél ádonáj elajhénu, ádonáj echod. Drága Jóistenem! Köszönöm, hogy eddig is segítettél. Ono ádjaj hajsjo no, ono ádjaj hajsjo no, ono ádjaj háclicho no, ono ádjaj háclicho no!

Adj erőt, egészséget, kitartást, hosszú életet, szerencsét, gazdagságot, boldogságot, jólétet, jó zsidóságot, jó emberiséget, hogy teljesíthessem terveimet, hogy megvalósíthassam álmaimat, és hogy testet ölthessenek reményeim! Köszönöm.

Lefkovich Péter

Több mint háromszázötven holttestet vittek Gázából Izraelbe vizsgálatra

A háború kezdete óta több mint háromszázötven holttestet vittek Gázából Izraelbe, hogy az Abu Kabir Igazságügyi Orvostani Intézet megvizsgálja, nem túsok holttestéről van-e szó – jelentette a Kan körzrádió.

Az Izraeli Védelmi Erők vezetése korábban elismerte, hogy holttesteket vittek ki Gázából a túsok lokalizálására irányuló küldetésük részeként.

Ennek megfelelően azokat a holttesteket, amelyekről kiderült, hogy nem túsoké, visszaszállítják Gázába.

„Még mindig 136 tús van Gázában. Néhányuk, valószínűleg a fele, halottnak tekinthető. Az Izraeli Védelmi Erők feladata életben lévő túsokat találni, de ha ez nem lehetséges, akkor halottakat” – mondta Jonathan Conricus tartalékos alezredes a CNN-nek. (ujkelet)

IZRAELI

SZÍNES

Barcza Gergely Izraelből: Ha nincs hadsereg, meghalunk – ennyire egyszerű

Az 1999 óta létező Besh o drom zenekar Izraelben élő alapítója, Barcza Gergely zenész adott interjút a Válasz Online-nak, amelyben többek között arról beszél, hogy az izraeli társadalom nem a politikai vezetéshez, hanem magához a zsidó államhoz lojális. Mint fogalmaz: „Magyar vagyok, Magyarország mindig a szülőházmam lesz, de lojális vagyok Izraelhez. Többször is megmentette az életemet az az ország.”

– Izraelben az ideológia és a biztonság nagyon erősen elválik egymástól. A társadalom 99 százaléka lojális például a hadsereggel. Ideológiától függetlenül. Én is. Ez nem bal- vagy jobboldali kérdés, hanem biztonsági. Ha nincs hadsereg, meghalunk – ennyire egyszerű. Ezért bízunk a katonáinkban, és elfogadjuk, hogy a lehető legjobban igyekeznek tenni a dolgukat. Amit a hadsereg csinál, az szent. Az viszont, hogy a politikusok mit csinálnak, más tészta – nyilatkozta a hosszú ideje Izraelben élő és zenélő Barcza Gergely a Válasz Online-nak.

A cikk címe igen sokatmondó: „Tévedés, hogy a zene hidat képezhet kultúrák között – az Izraelben élő Besh o drom-alapító vallomása”.

Ugyanis annak kapcsán, hogy Barcza Gergely korábban ezt írta: „a zenének nincs társadalmi hatása, teljesen felesleges, kizárólag szórakoztatásra jó”, a zenész azt mondta: ezt ma is így látja.

– Amit mi csinálunk, az a Maslow-piramis csúcsa. Ha az alsóbb szinteken minden megvalósult, akkor ez az önmegvalósítás, a kiteljesedés jelent valamit. Ha azonban a testi biztonságod nincs garantálva, az egész semmit sem ér. Azt garantálni pedig a hadsereg tudja, fegyverekkel, nem a zene vagy a zenész. Ha utóbbi azt hiszi magáról, hogy társadalmi küldetést teljesít, kultúrát tud összebékíteni – fájdalmasan nagyot téved.

David és Abigail voltak a legnépszerűbb gyereknevek

A Központi Statisztikai Hivatal évente egyszer közzéteszi azt a listát, amelyre minden kismama vár: Izrael legnépszerűbb keresztnéveinek felsorolását.

A 2023-as listára még várni kell egy esztendő, de az azt megelőzőt most publikálta a statisztikai hivatal – írja az Izraelinfo.

A 2022-ben születettek körében a leggyakoribb név a Mohamed volt, 2418 fiút neveztek el így. Utána 2088 gyermek kapta az Ariel nevet, ebből 2022 zsidó (1404 fiú és 618 lány), valamint a Jozsef nevet (2007 gyermek, ebből 1250 zsidó, 680 muszlim, 24 drúz és 15 keresztény).

A zsidó fiúknál a legelterjedtebb név maradt a tavalyelőtti (és az azelőtti) Dávid (2022-ben 1710 gyermeket neveztek el ezen a néven, ez a született fiúk 2,6 százaléka); ezt követi az Ariel, amit 1404 gyermeknek, azaz a zsidó fiúk 2,1 százalékának adtak. Utánuk Levi, Rafael, Jozsef, Ari, Noam, Uri, Mose és Jehuda következett – mindannyian a top tízben. Az etióp származású zsidó fiúk között a leggyakoribb név a Rafael, az Abiel és az Ariel volt.

A lányok között a zsidó szektorban eddig legnépszerűbb név, a Tamar (1147) a második helyre csúszott vissza, az első helyezett az Abigail lett (1284). A dobogó harmadik fokára Ajala (1135) állhatott fel, majd Maja, Noa, Szara, Jael, Eszter, Adel és Livi zárja az első női tízest. Az etióp származású zsidó lányok közül a leggyakoribb név a Hodaja volt, majd a Shi-Li és a Miel következett.

Egy kutatás szerint a női könnyek illata csökkenti a férfiak agresszióját

Izraeli tudósok először bizonyították be, hogy a női könnyek illata csökkenti a férfiak agresszióját. Más emlősöknél, elsősorban a rágcsálónál már korábban kimutatták ezt a hatást.

Például a nőtény egérkönyvek olyan vegyi anyagokat tartalmaznak, amelyek hatással vannak az

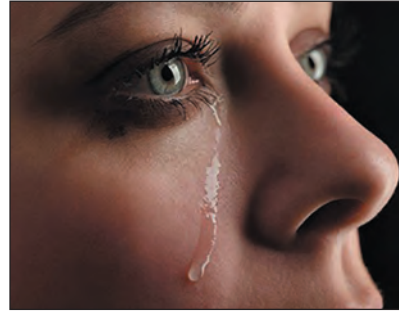

agy agressziós hálózataira, ezáltal csökkentve a hím egerek közötti harcot.

A Weizmann Intézet szaglaskutatója, prof. Noam Sobel szerint az emberi könnyek is tartalmaznak olyan vegyi anyagokat, amelyek szociális jelzéseként szolgálnak. Csapata 2011-ben arról számolt be, hogy

a nők érzelmi könnyeinek illata csökkentette a férfiak tesztoszteronszintjét, némileg csökkentve így a szexuális izgalmat.

A Sobel laboratóriumában dolgozó Shani Agron PhD-hallgató által vezetett új kutatásban most azt vizs-

gálták, hogy a könnyek ugyanolyan agressziógátló hatással bírnak-e az embereknél, mint a rágcsálónál.

Az israel21c beszámolója szerint a kísérletsorozat során a férfiak női érzelmi könnyeinek vagy sóoldatnak tették ki anélkül, hogy tudták volna, mibe szagolnak bele, és anélkül, hogy különbséget tudtak volna tenni a kettő között, mivel mindkettő szagtalan.

Ezután a kísérleti alanyoknak egy kétszemélyes játékot kellett játszaniuk, amelynek az volt a célja, hogy az egyik játékosból agresszív viselkedést váltson ki a másikkal szemben. Az a férfi, aki abban a hiszemben volt, hogy a másik csal, bosszúból elérhette, hogy a másik pénzt veszítsen, miközben ő maga nem nyert semmit. Miután a férfiak megszagolták a női érzelmi könnyeit, bosszúvágyó, agresszív viselkedésük a játék során körülbelül 44 százalékkal csökkent.

Ez megegyezik a rágcsálónál megfigyelt hatással, a rágcsálók orrában azonban van egy vomeronasalis szervnek nevezett szerkezet, amely észleli a kémiai szociális jelzéseket. Az embereknek viszont nincs ilyen szervük, de akkor hogyan érzékelik ezeket a hívívókat?

A válasz megtalálása érdekében a kutatók laboratóriumi edényben 62 emberi szaglőreceptorhoz juttatták a könnyeket, és megállapították, hogy a könnyek négy ilyen receptort aktiváltak. Megismételték a kísérleteket, s közben MRI-szkennel vizsgálták a férfiak agyát. A funkcionális képalkotás kimutatta, hogy két, az agresszióval összefüggő agyi régió kevésbé volt aktív, amikor a férfiak a könnyeket szagolgatták. Minél nagyobb volt a különbség ebben az agyi aktivitásban a sóoldat, illetve a könnyek esetében, annál ritkábban állt bosszút a játékos a játék során.

„Kimutattuk, hogy a könnyek aktiválják a szaglőreceptorokat, és megváltoztatják az agresszióval kapcsolatos agyi áramköröket, jelentősen csökkentve az agresszív viselkedést. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy a könny egy vegyi takaró, amely védelmet nyújt az agresszió ellen – ez a hatás gyakori a rágcsálónál és az embereknél, de talán más emlősöknél is” – mondta Sobel professzor.

„A jövőbeni kutatások azt fogják vizsgálni, hogy az új tanulmány megállapításai a nőkre is vonatkoznak-e. Tudtuk, hogy a könnyek megszaglása csökkenti a tesztoszteronszintet, és hogy a tesztoszteronszint csökkentése nagyobb hatással van az agresszióra a férfiaknál, mint a nőknél, ezért elkezdtük a női könnyek férfiakra gyakorolt hatásának tanulmányozását, mert így nagyobb az esélyünk a hatás észlelésére. Most azonban ki kell terjesztenünk ezt a kutatást a nőkre is, hogy teljesebb képet kapjunk erről a hatásról” – írta az új tanulmányt jegyző Agron.

Önkéntes orvos Izraelben

Amikor dr. Friedman Gábor budapesti általános sebész kollégájától, dr. Assaf Shemeshtől értesült arról, hogy a Vaskardok háború október 7-i kitérőse után várják az önkéntes munkát vállalókat a Galileai Egészségügyi Központban, azonnal úgy döntött, jelentkezik.

A Szochnut Budapest az Israel's Partnership2Gether Western Galilee program egyik tagja, ahol Aya Kagade, a partnerség orvosi bizottságának izraeli elnöke intézte el dr. Friedman számára, hogy önkéntesként dolgozzon az egészségügyi központban.

Dr. Friedman Gábor, aki Budapesten született és nőtt fel, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karán végezte tanulmányait, és ott kapott általános sebészeti szakképzést. Több mint 30 éve sebész szaktanácsadó ugyanebben az intézményben.

Önkéntes munkája részeként a Galileai Egészségügyi Központ általános sebészeti osztályán dr. Eli Kakiashvili vezetésével műtéteket figyel meg, emellett tanácsot ad orvos gyakornokoknak és fiatal orvosoknak.

Dr. Friedman elmondta, hogy nővére Tel-Avivban él, és ő maga is sokszor utazott már Izraelbe. A Semmelweis klinikai sebészeti igazgatója támogatta hathetes izraeli önkéntes munkáját. Dr. Friedman nagyra értékeli az orvosi központban kapott fogadtatást, a támogatás lehetőségét és a tartalmas élményt.

A Galileai Egészségügyi Központ Facebook-posztban köszönte meg dr. Friedman kiállítását Izrael mellett ebben a kihívásokkal teli időszakban.

(Forrás: Új Kelet Facebook-oldala)

Dr. Friedman Gábor

Fotó: Roni Albert

Tehén sétált be egy barkácsboltba

Egy tehén rendezett ámokfutást az Izrael déli részén fekvő Emunim településen található barkácsboltban, adta hírt a Times of Israel nyomán a Kibic. Az üzlet tulajdonosa szerint az állat több terméket ledöntött a polcokról és több ezer sékel értékű kárt okozott.

Az esetről készült, a közösségi médiában megosztott videón az látható, amint a tehén végigszalad a folyosókon, és megcsúszik, miközben patái nehezen találnak fogást a sima padlón. A háttérből pedig egy nő kiabálása hallatszik: „Egy tehén jött be a boltba, és kiönti a festéket!”

Dudu Goldstein, a barkácsbolt tulajdonosa a 12-es csatornának elmondta, ez volt az első alkalom, hogy ilyesmi történt vele. „Madarak és hasonlók bejöttek már korábban is, de tehének még soha” – nyilatkozta, 3-4 ezer sékelre (280-380 ezer forint) becsülve a mostani kárt.

Végül vásárlás nélkül távozott az állat.

Gázában harcoló izraeli katonák viszik tovább a magyar holokauszt túlélő örökségét

A Nyíregyházán született Leitner Dávid minden január 18-án megevett egy falafelt a túlélésre emlékezve.

Leitner Dávid, becenevén Dugó, minden év január 18-án megevett egy falafelt, így emlékezve arra, hogy 14 évesen túlélte az Auschwitzból induló halálmenetet. Az évek során a falafel januári 18-i elfogyasztása Dugó-akció néven világméretű mozgalommá vált, többek között abban a nyíregyházi iskolában is falafelt majszoltak a diákok és a tanárok ezen a napon, ahol annak idején a fiatal Leitner Dávid is tanult.

Az 1949 óta Izraelben élő Leitner Dávid tavaly nyáron, 93 éves korában elhunyt, így idén először a Dugó-akciót nélküle, és egyben rá is emlékezve hajtották végre. A falafelevő kezdeményezéshez ebben az évben a Gázai övezetben harcoló izraeli katonák is csatlakoztak.

A 271-es tartalékos zászlóalj katonái éppen az övezet déli részén lévő Hán Júnisz térségében harcolnak a Hamász terroristáival. A katonák előrehozták az eseményt, és már január 18. előtt egy adag falafel elfogyasztásával megemlékeztek Dugóról, írja a Ynet nyomán a Kibic.

Az izraeli lap arról is beszámolt, hogy az október 7-i terrortámadásban súlyos csapást szenvedő Nir Oz kibuc jelenleg egy másik településen tartózkodó lakosaihoz az egyik izraeli étteremlánc szállította ki a falafelt.

Izraeli katonák falafelt esznek a Dugó-akció keretében a Gázai övezetben

Fotó: Ynet

Ifjabb, junior, na ezeket a kifejezéseket nagyon ritkán találjuk meg zsidó családokban. Nem szokás élő személy után elnevezni gyermekeinket. De miért nem?

Egy zsidó gyermek elnevezése mély lelki pillanat. A bölcsek szerint a gyermek elnevezése a jelleméről, különlegességéről és életútjáról tanúskodik. Mert az élet kezdetén nevet adunk, az élet végén pedig csak egy „jó név” van, amit magunkkal viszünk (Bráchtot 7b; Árizál – Sáár hágilgulim 24b).

A Talmud azt mondja, hogy a szülők a prófécia egyhatvanad részét kapják, amikor nevet választanak. Egy angyal jön a szülőkhöz, és meg súgja a zsidó nevet, amelyet az újszülött fog megtestesíteni.

Elnevezési szokások

Egy zsidó csecsemő elnevezése nemcsak azt árulja el, hogy mi lesz belőle, hanem azt is, hogy honnan származik. Az askenázi zsidóknál az a szokás, hogy a gyermeket egy elhunyt rokonról nevezik el. Ez életben tartja a nevet és az emléket, és metafizikai értelemben kapcsolatot teremt a gyermek lelke és az elhunyt rokon között. Ez nagy megtiszteltetés az elhunytak, mert a névadó jócselekedetei révén a lelke felemelkedést érhet el. A gyermek eközben inspirálódhat az elhunyt jó tulajdonságaiból, és mély kapcsolatot alakíthat ki a múlttal.

Mi a teendő, ha egy elhunyt rokon nevét szeretnénk használni, de egy másik élő hozzátartozónak ugyanaz a neve? Ebben az esetben ha az élő rokon közeli rokonságban áll a csecsemővel – szülő, nagyszülő vagy testvér –, akkor ne használjuk a nevet.

A szefárd zsidók a még élő rokonokról is neveznek el gyerekeket.

Miért nem ifjabb Dávid?

Zsidó névadási szokások

Ennek a szokásnak a Talmud a forrása, amelyben szerepel egy gyermek, akit a még élő rabbi Nátánról neveztek el (Sábbát 134a).

Vannak, akik a születéssel egybeeső zsidó ünnep alapján választanak nevet. Például a púrím idején született csecsemőt Eszternek vagy Mordechájnak hívhatják. Egy sávuotkor született lányt Ruthnak hívhatnak, a tisá böávkor, a zsidó gyásznapon született gyermeket pedig Menáchemnek vagy Nechemjának.

Hasonlóképpen, a neveket néha a születés hetének megfelelő tórarészből választják ki. Sok név és esemény szerepel minden tórarészletben, melyek spirituális kapcsolatot teremtenek a baba és az adott bibliai alak között.

Belső jelentés

A héberben a megnevezések alapvető jellemzőkből erednek. A Midrás (1Mózes Rába 17:4) elmondja, hogy az első ember, Ádám, minden teremtmény lényegét megvizsgálta, és ennek megfelelően nevezte el. A számárra például jellemző, hogy nehéz fizikai terhelést cipel. Tehát héberül a számarat chámornak nevezik – ugyanabból a tóból, mint a chomer, ami materializmust jelent.

Ugyanez a gondolat vonatkozik az emberek nevére is. Lea például a negyedik fiát Júdának (héberül Jehuda) nevezte el. Ez ugyanabból a gyökből származik, mint a *hála* szó. A betűket átrendezve Isten szent nevét is ki lehet írni. Ennek az a jelentősége,

hogy Lea különösen ki akarta fejezni „háláját az Örökkévalónak”. (1Mózes 29:35)

Fontos, hogy olyan nevet válasszunk, amely pozitív hatást fejt ki, hiszen a név minden használat alkalmával emlékezteti viselőjét a jelentésére. Annak, akit Júdának hívnak, állandóan eszébe jut, hogy mekkora hálával kell lennünk Isten iránt.

Eszternek, a púrími történet hősnéne a neve a *rejtett* szóból származik. Eszterről köztudott, hogy nagyon szép nő volt (királynőnek választották), de bármilyen volt is a külső megjelenése, rejtett belső tulajdonságai még szebbek voltak.

Léteznek rossz nevek is. Nem szerencsés például a Nimród nevet választani, mivel a név *lázáds* jelent. A bibliai időkben pedig az uralkodó Nimród tüzes kemencébe dobta Ábrahámot az Örökkévaló elleni lázadásáért.

További irányelvek

Célszerű olyan héber nevet adni, ami az adott ország nyelvében is létezik, így a gyermek használni is fogja azt. Ez egyben állandó emlékeztetőül is szolgálhat az ember zsidó identitására. A Midrás (Bámidbár rábbá 20:21) azt mondja, hogy Isten részben azért váltotta meg a zsidókat Egyiptomból, mert azok megtartották héber nevüket.

Megkérdőjelezhető olyan személy nevét használni, aki fiatalon hunyt el vagy természetellenes halált szenvedett. A vonatkozás abból a félelemből fakad, hogy a szerencsétlenség lelkileg átragadhat a név új

viselőjére. Moshe Feinstein, a 20. század vezető rabbija kínál néhány iránymutatást:

Ha egy személy természetes halállal halt meg, és gyermekeket hagyott maga után, ez nem minősül balszerencsének, ami kizárná a név használatát. Sámuel próféta és Salamon király is „fiatalon”, 52 éves korában halt meg, de nevüket hagyományosan mindig is használták a zsidók. Ha azonban valaki természetellenes halált halt, akkor Feinstein rabbi azt javasolja, hogy változtassák meg a nevet. Ez az oka annak, hogy a meggyilkolt prófétáról való elnevezéskor sok zsidó kihagyja a név utolsó betűjét (héberül Jesája helyett Jesijáhu).

A közfelfogással ellentétben nem tilos kihirdetni a baba nevét a körülmetélés előtt. Metafizikai értelemben azonban a gyermek valójában csak a briszkor kapja meg a nevét. Ez azon a tényen alapul, hogy az Örökkévaló Ábrahám nevét a brisznél – 99 korában – változtatta meg (1Mózes 17:15).

Minden csillagnak van neve

Ahogy Baruch és Michal Finkelstein rabbi írják „Nine Wonderful Months – B'Sha'ah Tovah” című könyvükben: Dávid király ezt írta a Zsoltároknak (147:4): „Meggzámolja a csillagok számát, mindegyiknek nevet ad.” A csillagok az idők kezdete óta megragadták az emberiség képzeletét. Ők őrzik a teremtés és a jövő titkait.

Olyan kicsinek tűnnek azok a szikrázó fények a hatalmas sötétségben, pedig tudjuk, hogy nem azok. Számuk

eléri a végtelent, de mindegyik különleges az Örökkévaló számára, így „mindegyiknek nevet ad”. Mindegyiknek megvan a maga egyedi célja, és nincs két teljesen egyforma.

A Tóra gyakran hasonlítja a zsidó népet a csillagokhoz (1Mózes 15:5). Mert ahogy a csillagok eltűntetik az éjszaka sötétjét, úgy a zsidó nép a Tóra igazságával megvilágítja a világ sötétségét. Ahogy a csillagok vezetnek az utazókat útjukon, úgy ad a zsidó nép erkölcsi és etikai irányítást az emberiségnek. Miközben a csillagok a jövő titkait őrzik, a világtörténelem a zsidó nép körül forog, ami megállíthatatlanul a végső megváltáshoz vezet.

Ahogy a hatalmas csillagok apróknak tűnnek, úgy a zsidó nép is jelentéktelennek tűnik a világ milliárdos népességéhez képest. Mégis létezik egy mögöttes megértés a zsidó nép hozzájáruló erejéről és hatalmas potenciáljáról.

Az Örökkévaló minden csillagnak nevet ad, mert kedvesek neki, és ugyanúgy részt vesz minden zsidó névadásában. A csillagokhoz hasonlóan nincs két teljesen egyforma zsidó lélek sem. Minden zsidónak megvan a maga egyedi funkciója és különleges micvája, amelyben kitűnik.

Zsidó névadó ünnepség

Különböző szokások, hagyományok és törvények vonatkoznak a fiúk és a lányok névadási ceremóniájára. A kislányok számára egyedi áldások léteznek, és komoly hagyomány van a kidusnak. A fiúk esetében ott van a bris (a körülmetélés), a sálom záchor, és bizonyos esetekben pidjon háben (elsőszülött fiú megváltása) is szóba jöhet.

(Felhasznált forrás: aish.com/48961326)

Miklós Dóri

Szabadságharcosok vagy terroristák?

A Hamásztól a Hezbollahig

Mi az a globalizált terrorizmus? Hol kezdődik és végződik a média felelőssége a közel-keleti konfliktusok interpretációjában? Miért nem lesz béke Izrael és az arab terrorcsoportok között? A többi között ezekről kérdeztük Kaiser Ferencet, a Nemzeti Közszerzők Egyetem docensét a Rubicon Intézet által szervezett Izraeli-arab kapcsolatok és konfliktusok című konferencián a Mathias Corvinus Collegium budapesti központjában. Kaiser Ferenc előadásában többek között úgy fogalmazott: aki az egyik fél szemében terrorista, az a másikéban szabadságharcos.

– A világ minden hasonló válságára értette ezt, vagy csak az izraeli-arab háborúra, mert Ön szerint ezeken a helyeken nincs sehol tisztelete a civil életnek?

– Kellene, hogy legyen, de én úgy látom, nincs. Tehát nyilván gyerekeket nem lenne szabad ölni. Nem lenne szabad nemi erőszakot elkövetni. Nem lenne szabad embereket lefejezni. De az a baj, hogy bizonyos esetekben a két érintett fél, népcsoport, vallási megosztottság, tehát szektáriánus alapon háborúzó csoport között akkora a gyűlölet és már-már határtalan a konfliktus, hogy ezeken felül szoktak emelkedni – már elnézést a borzasztó kifejezésért. Ha vissza nézünk a történelemben, nagyon sok meghatározó szereplőnek a megítélése borzasztóan negatív. Mondok egy nem pont aktuális példát. Oliver Cromwellt az angol történelem egyik legnagyobb figurájának tartják. Oliver Cromwell Írországból Adolf Hitlerrel nagyobb tömeggyilkosnak tartják. Sorolhatnám ezeket az ellentmondásokat.

– Egy megdöbbentő ábrát mutatott az előadása során. Egy olyan térképet, ahol a Közel-Kelet ismert konfliktuszonái láthatók, és azt mondja, 100 évvel ezelőtt is ezek voltak, a helyzet tehát alig változott ennyi idő alatt. Nem lenne egyetlen megoldás sem ezek megszüntetésére?

– Gyakorlatilag így látom. Afrikának, a Közel-Keletnek az egyik legnagyobb tragédiája, hogy ott korábban nem voltak mai értelemben vett államok. A mai értelemben vett államokat a gyarmattartók vonalazták fel a térképekre, és nagyon sokszor népeket, népcsoportokat, vallásokat szabdalva szanaszét. Ezek az államok egy rakás konfliktus csíráját hordozzák magukban, amely konfliktusok döntő többsége a gyarmati erőszak kikerülése után erősödött fel. Ahogy a britek kivonulnak 1947-ben, azonnal kiéleződik az arab-zsidó konfliktus, és 1948-ban már kitör a nyílt háború. Tehát sajnálatos módon ezek így működnek azóta is, ezekkel együtt kell élnünk. Elég sokat olvasok a témában, és senkinek nincs jó receptje, hogy miként lehetne ezeket megszüntetni.

– Erre vonatkozott az a megállapítás, hogy valószínűleg itt nem lesz béke, és akkor most az izraeli-palesztin háborúról beszél.

– Izraelnek elemi biztonsági érdeke, hogy ne legyen palesztin állam. A palesztinoknak meg elemi érdekük az, hogy Izrael helyén legyen saját államuk. Mind a két félnek ez a minimuma. Amikor a két minimum üti egymást, onnan nagyon nehéz bármiféle tárgyalást vagy tartós megegyezést várni.

– Nagyon sok szakértő azt mondja, hogy a Hamász és a

Kaiser Ferenc

többi arab terrorcsoport inkább nem akar önálló államot, mert akkor az az áldozati szerep, amiért most a világ bizonyos részének szolidaritását és támogatását elnyeri, megszűnik.

– Ez bizonyos csoportokra nyilván igaz. A Hamásznak is sokkal kényelmesebb nem államként funkcionálni. Az államokat felelősségre lehet vonni, és ha lenne egy olyan palesztin állam, amelyik szavazati joggal kapna helyet az ENSZ-közgyűlésben, onnantól kezdve a palesztin vezetőket sokkal könnyebb lenne nemzetközi bíróság elé állítani. Onnantól kezdve, hogy én nem egy önjelölt, hanem tényleges vezetője vagyok egy államban élő népcsoportnak, egy akár demokratikusan megválasztott, akár bármilyen erőszakkal kikényszerített vezetője vagyok egy országnak, és eljárak nemzetközi rendezvényekre, a fejemre lehet olvasni a bűneimet, melyeket nem én követtem el, hanem az államom. Sajnálatos módon bizonyos szempontokból könnyebb egy állami szint alatti, de nagyon komoly autonómiával rendelkező politikai mozgalmat, fegyveres milicista csoportot stb. vezetni. Kiseb a felelősség, és meglepő, de nagyobb a szabadság számos területen.

– Ma már mind az izraeli vezetésben, mind a nemzetközi szakértői körökben nagy hibának tartják, hogy Izrael 2014-ben kivonult Gázából. Látható, hogy ezt a Hamász kizárólag fegyverkezésre és a háborúra való felkészülésre használta ki, s nem épített ki egy működő, autonóm tartományt. Ezzel szemben Ciszjordániából, ahol a békésebb Fatah irányít és megmaradt az izraeli hatóságok és katonaság részleges ellenőrzése, nem indulhat offenzívára Izrael ellen. Tehát a megszállás látszik megoldásnak?

– Ne felejtse el viszont, hogy ott is betonfal veszi körül a West Banket, tehát ott is megvan a bekerítettség, és ha megnézi az ember a híreket, ha jobban utánaolvas, Ciszjordániában is napi szintűek a konfliktusok. Azt is tudjuk, hogy nem is mindig a palesztinok kezdik, mert nagyon sok mozgalomról beszélhetünk. Az esetek egy nem jelentéktelen részében az izraeli telepesek nyitnak tüzet a palesztinokra. Tehát itt azért az erőszakspirálban mind a két fél követ el borzalmat. Izraelnek a telepesei között azért van egy nem elhanyagolható, 10% körüli kisebbsége, amelyik mindent fegyveres erővel igyekszik megoldani. Azt látni azért, hogy Ciszjordániában szisztematikusan zajlik a még ott lévő palesztin lakosság egyre kisebb térbe való összenyomása. Mivel a Fatah, a hivatalos kormányzat ezt nem tudja megakadályozni, illetve esetleg nem is akar tenni ellen, ezért főleg a fiatalabbak hajlamosak a radikálisabb mozgalmak mögé beállni. De ez majdhogynem természetes, egyben sajnálatos. Hasonló történet egyébként Koszovóban, amikor a délszláv polgárháború első szakaszában, 1991 és 1995 között, Ibrahim Rugova* – vagy ahogy nevezni szokták, az „albán Gandhi” – kivárára játszott. A daytoni megállapodás után úgy tűnt, hogy az albánok lekésték Jugoszlávia szétesését, és akkor jöttek a fiatalok, jött a Koszovói Felszabadítási Hadsereg (UCSK). Tehát az öregek egy idő után belekényelmesednek a hatalomba, és jön egy fiatalabb mozgalom, amelyik sajnálatos módon mindig radikális.

– Előadásának egyik fejezete a nemzetközi média felelősségéről, a terrorizmussal kapcsolatos felelősségéről szólt. A média egy kis konfliktusban keletkezett veszteséget is úgy tud tálni, mint egy végzetes csapást, és a másik fél brutalitását hangsúlyozza. Hatványozottan így van ez ma, az izraeli-arab háború idején. Saját szakmám ismeretében azt mondom, lehetne ez ellen tenni, csak rengeteg munkát, felkészülést jelent, amit megspórolunk. Mit javasol ez ellen?

– Egy demokratikusan működő országban, ahol sajtószabadság van, nem lehet megmondani az újságíróknak, miről írjanak, miről ne írjanak. Nekik kellene esetenként önkorlátozást tanúsítani, de ott meg az ellenérdekeltektől hűverseny van. Reklám, bevétel, elsőség, ezeket mind ismerjük. Kínában ezt tudják kezelni, de ugye a kínai mintát nem javasolnám senkinek, mert például az újgur területeken napi szinten vannak merényletek, zömmel késeléses támadások. Több mint 100 millió, nagyon kevéssé elnyomott muszlim él Kínában. Viszont a kínai stratégia az, hogy nem marketingeljük a terroristákat, nem frünk rólok semmit, az interneten sem jelenik meg semmi, mintha nem is léteznének. Emiatt sokkal kisebb a nemzetközi figyelem, és nincs is jelentős szolidaritás velük. Ez azonban nem a mi világunk, nem szeretnénk az elhallgatások világában élni, viszont a szabad média ilyenformán nem regulázható meg.

* Ibrahim Rugova koszovói albán politikus, irodalomtudós. 1990 és 2006 között a Koszovói Demokratikus Liga vezetője, 2002-től haláláig Koszovó elnöke. (Wikipédia)

Rózsza Péter

Egyre többen látogatnak a budapesti történelmi sírkertekbe

A Salgótarjáni utcai zsidó temető

Évről évre nő a látogatócsoportok száma a Fiumei úti sírkertben, a Salgótarjáni utcai zsidó temetőben és a Nemzeti Gyászparkban – közölte a létesítményeket fenntartó Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) az MTI-vel. A világhírű idején tapasztalt visszaesést követően 2023-ban rekordszámú érdeklődőt regisztráltak: 577 sétán összesen 17.345-en vettek részt.

A NÖRI célja kezdettől az volt, hogy programjaival, kulturális rendezvényeivel vonzóvá tegye a fiatalok számára is a nemzet történelme szempontjából kiemelt három helyszínt, amelyeken keresztül jól bemutatható a magyarság újkori történelme. A fiatalok körében a tematikus séták is egyre népszerűbbek, tavaly rekordszámú látogatót regisztráltak – írták.

A Fiumei úti sírkertben, a Salgótarjáni utcai zsidó temetőben és a Nemzeti Gyászparkban 2017 óta folyamatosan emelkedik a látogatók száma, és a világhírű idején tapasztalt visszaesést követően 2023-ban rekordszámú érdeklődőt regisztráltak: 577 sétán összesen 17.345-en vettek részt.

A bejelentkező csoportok 83 százaléka volt diákcsoport (397 csoport 12.040 fővel), legtöbbször középiskolás (62 százalék), de általános iskolások (32 százalék) és egye-

temisták (6 százalék) is szép számmal megfordultak a NÖRI helyszínein.

A NÖRI nemcsak diákcsoportok fogadásával szólítja meg a fiatalokat, de különleges kulturális programok szervezésével is. Az Emlékhelyek napja, a Múzeumok éjszakája, a Kulturális Örökség napjai és számos történelmi évforduló kapcsán százak töltik meg a Fiumei úti sírkert különleges hangulatú terét koncertek, előadó-művészeti produkciók közönségeként. (MTI)

Fotó: INÖRI/Facebook

Programajánlat Március

Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

- Március 2. (szombat) 19 óra: Cara a cara – koncert, tánc
Március 4. (hétfő) 19 óra: Szunyogh Szabolcs: Szex a Bibliában – előadás
Március 5. (kedd) 19 óra: Az argentin tangók világa – koncert
Március 7. (csütörtök) 19 óra: Fellegi Balázs: Amszterdam! – koncert
Március 9. (szombat) 19 óra: PopperA – zenés játék
Március 14. (csütörtök) 19 óra: Szerelmünk, Sisi – monodrámá
Március 19. (kedd) 19 óra: Albina – A nő a Nobel-díj mögött – monodrámá
Március 20. (szerda) 19 óra: Mózes és Jézus Pesten – politikai kabaré
Március 21. (csütörtök) 19 óra: Három jiddise mama – zenés játék
Március 23. (szombat) 19 óra: Írd újra, Shakespeare! – monodrámá
Március 25. (hétfő) 19 óra: A Latabárné fia – monodrámá
Március 26. (kedd) 16.30, 19 óra: Capa, a világhírű fotós – drámá
Március 28. (csütörtök) 19 óra: Gábor György: Talmud, Tóra... – előadás

Generációk Klubja
(1067 Bp., Hunyadi tér 3., félemelet)

- A programok 15 órakor kezdődnek.
Március 4.: Spánn Gábor író, újságíró, humorista látogat hozzánk.
Március 11.: Szunyogh Szabolcs történész előadását hallhatjuk.
Március 18.: Szántó Edit, az ORZSE docense a vendégünk.
Március 25.: Retró, magas fokon. A zongoránál Fűz Gábor.

Budai Micve Klub
(II. Frankel Leó út 49.)

Március 3., (vasárnap) 15.00: Filmbemutató és élő koncert. Elbert Mária és Goldberger Tamás filmen mesélik el a Frankel-ház inspirálta „Ide születni” című könyvük megszületésének okát és módját. A vetítés után Klein Judit énekesnő és Neumark Zoltán zongoraművész ad koncertet. A belépés díjtalan.

Március 10. (vasárnap) 19.00: Kiss László Széchenyi-díjas csillagász, akadémikus, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóintézet főigazgatója, a csillagaszat.hu főszerkesztője, magyar-szerb-ausztrál állampolgár lesz a vendégünk. Beszélgetőtársa: Bóta Gábor újságíró. Az 1000 forintos jegy belépéskor fizetendő.

Március 22. (péntek): Záján ádári halvacsera a péntek esti ima után.
Március 24. (vasárnap) 18.30: Púrim. Eszter könyvének meghallgatása (Hámán-táska, forralt bor, jelmez).

Gyógyszer- és MR-támogatás igénylése

Az alábbiakhoz igényelhetnek támogatást szociálisan rászoruló betegek:
1. Az újonnan szükségessé vált, az átlagosnál sokkal drágább gyógyszer beszerzése, egyhavi adagot figyelembe véve. Ez a támogatás alkalmankénti, tehát nem folyamatosan értendő. Az egyszerű gyógyszerbeszerzésre adható támogatás felső határa 60.000 Ft.
2. Magánorvosi MR-vizsgálat elvégeztetése, ha állami intézmény csak túl késői időpontra tudja azt vállalni. Az egyszerű magánorvosi MR-vizsgálatra adható támogatás felső határa 80.000 Ft.
Támogatásunk nem tartozik a hitközséghez, hanem egy magyar holokauszt-túlélő magánjellegű kezdeményezésére.
Részletesebb, az igénylés módjára is kiterjedő tájékoztatás a következő telefonszámon kapható: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.
Továbbra is várjuk a szociálisan rászorulókat jelentkezéseit.

Uniós támogatás a holokauszt helyszíneinek európai hálózatára

Az Európai Bizottság Brüsszelben bejelentette, hogy 3 millió euró (mintegy 1,15 milliárd forint) értékű pályázat útján támogatja a holokausztra való emlékezést, mégpedig az érintett helyszínek európai hálózatának létrehozásával.

A bizottság közleménye szerint a hálózat hosszú távon és jelentős mértékben járul majd hozzá a holokausztáldozatok emlékének megőrzéséhez.

Kiemelték: a történelmi, tényszerű igazságok bemutatása mellett a hálózat támogatni fogja a holokauszt helyszíneinek védelmét és megőrzését, valamint felhívja a nemzeti és helyi hatóságok, a közvélemény és a helyi közösségek figyelmét a 20. század legsötétebb eseményére.

Emlékeztettek arra, hogy az antiszemitizmus elleni küzdelemről és az európai zsidóság életének védelméről és elősegítéséről szóló európai uniós stratégia kiemeli a soatúlélők fontosságát az atrocitások emlékének megőrzésében. „A túlélők utolsó generációjának emlékezete értékes, meg kell őrizni” – fogalmaztak. A holokauszt helyszínei, köztük a haláltáborok, lőtér, deportálási helyszínek és búvóhelyek, egyre fontosabbá válnak az áldozatok és túlélők emlékének megőrzése és tisztelése, valamint történetük pontos elmesélése szempontjából – emelték ki.

A közlemény Margarítisz Szkínaszt, az európai életmód előmozdításáért felelős uniós biztost idézte, aki azt mondta: az elmúlt hónapokban riasztóan megsokszorozódott az antiszemita gyűlöletből fakadó bűncselekmények száma. Elharapódzott az antiszemita indíttatású gyűlöletbeszéd, összeesküvés-elméletek kaptak szárnyra, és megnőtt a féltettajékoztatás aránya is – mindez szerinte a történelem legsötétebb fejezeteire emlékeztet.

„Arra kell összpontosítanunk, hogy megőrizzük a holokauszt helyszíneit, hogy soha ne felejtjük el, mi történt, ha hagyjuk, hogy az antiszemitizmus és a gyűlölet más formái szabadon terjedjenek” – fogalmazott a görög biztos.

Az uniós támogatásra május 24-ig lehet pályázni. (MTI)

Az Igaz Emberek megsegítéséért 2023. évi beszámoló

Az Igaz Emberekért Alapítvány 32 évvel ezelőtt jött létre azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik a 1944-es vészkorokban kiemelkedtek emberségükkel, bátorságukkal, és életük kockáztatásával zsidó üldözötteket mentettek Magyarországon, amiért az izraeli Jad Vasem Intézettől a „Világ Igaza” kitüntetésben részesültek.

Az elmúlt három évtized alatt sajnos nagyon lecsökkent az életben lévő Igaz Emberek száma. Tavaly két Igaz Embert veszítettünk el: Szabó Lászlónét, Kati néni 95 éves korában és Nagy Andrásné, Magdi néni 102 éves korában. Tisztelettel és szeretettel őrizzük emléküket.

Alapítványunk segítségével elsősorban pénzbeli támogatásokból áll, esetenként kiterjed személyes látogatásokra és egy-egy probléma megoldására is (pl. a szükséges járókeret beszerzése és házhoz szállítása, kórházi elhelyezése segítése, beteglátogatások). Az Igaz Emberek majd 80 év távlatából újra elmesélték önkéntesünknek, ami velük, a mentettekkel és családjukkal történt. Az elkészült és jóváhagyott interjúk alapítványunk honlapján is olvashatók lesznek. Közreműködésünkkel vett részt néhány Igaz Ember az Élet Menete-rendezvényen, a korábbi évekhez hasonlóan villanyautón jöttek a monettel. Az Embermentők Parkjának névadó ünnepségén, 2023. május 9-én két Igaz Ember közreműködésével került fel az új névtábla a Pozsonyi úti Halaadás református templom mel-

letti közterületre. Az eseményt az Élet Menete Alapítvány kezdeményezte.

Tavaly, 2023-ban összesen 2.174 ezer forintot sikerült összegyűjtenünk. Ebből magyar magánszemélyektől származik 1.664 ezer Ft, zsidó hitközségektől 510 ezer Ft. A magánszemélyek jövedelemadójából felajánlott 1%-okból a NAV 62.253 Ft-ot utalt át alapítványunknak.

A beérkezett összegekből kétszer nyújtottunk támogatást az Igaz Embereknek: az első alkalommal személyenként 70 ezer Ft, a második alkalommal személyenként 200 ezer Ft összegben.

Végül őszinte köszönetünket fejezzük ki valamennyi adományozónknak, és kérjük, továbbra is támogassák alapítványunkat. Reméljük, hogy új támogatók is csatlakozni fognak hozzájuk, lehetőségeik szerint. Bármilyen kis adományt szívesen fogadunk.

Az adománypont bankszámláról utalva vagy készpénzes átutalással az alábbi számlaszámra küldhetik:

Igaz Emberekért Alapítvány
11707024-20313964

Közhasznú alapítványként igény esetén kiállítjuk a megfelelő adóigazolást.

A személyi jövedelemadó 1%-át az alábbiak szerint kérjük felajánlani:

Igaz Emberekért Alapítvány
Adószám: 18040094-1-43

Az Igaz Emberekért Alapítvány kuratóriuma

NAPTÁR

Március 1., péntek	Ádár I. 21.	Gyertyagyújtás: 5.10
Március 2., szombat	Ádár I. 22.	Szombat kimenetele: 6.16
Március 8., péntek	Ádár I. 28.	Gyertyagyújtás: 5.21
Március 9., szombat	Ádár I. 29.	Újholdhirdetés Szombat kimenetele: 6.26
Március 10-11., vas-hétfő	Ádár I. 30 - ádár II. 1.	Újhold

APRÓ- HIRDETÉS

Műfogorrgyűjtés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. l. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Szociális alapítvány keres megbízható munkatársakat havonta összesen pár órát igénylő feladatokhoz, díjazás nélkül. 06-1-321-3497, esti órákban.

ÚJ ÉLET

Kiadó: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
(székhelye: 1075 Budapest, Síp utca 12.)
Kiadásért felelős személy: dr. Kunos Péter
Szerkesztésért felelős személy: Kardos Péter
1075 Budapest, Síp u. 12.
Te lefon/fax: +36-1-413-5537, +36-1-322-2829
E-mail: ujelet@mazsihisz.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 9600 Ft
Külföldre 13.600 Ft/év
USA és Izrael: 15.000 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUB
IBAN:
HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolffPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: PrimeRate Kft.
ISSN 0133-1353

Túl élők között

Évfordulókezdlet náccikkal • Erős volt a Vár • Eisenhower nyomán • Szombatra bezárt zsinagóga

Az egyszeri zsidónak, aki azon a szombat délelőttön felcaplatott a Várba, útközben észbe jutott a legutóbbi Kormányinfón elhangzott párbeszéd a zsidó tévé tulajdonosa és a miniszterelnökséget vezető miniszter között. A tévé vezetője megkérdezte, hogy tekintettel a 80. évfordulóra, nem lehetne-e a Kitörés napját valahogy megakadályozni, mire a válasz: Semmi probléma nem lesz.

Erős vár a mi Istenünk

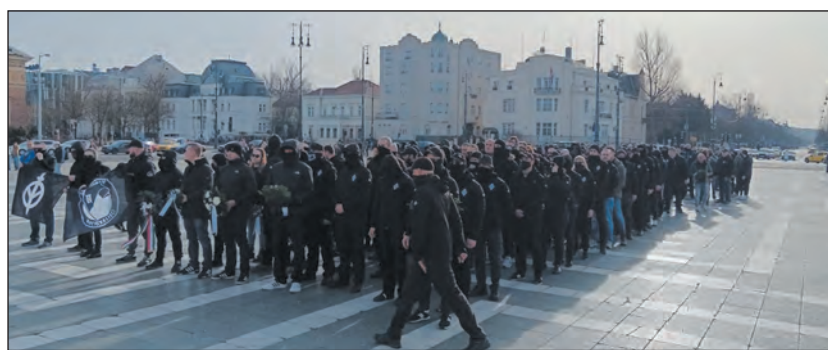
A Bécsi kapun át való belépést követően szembetűnik az evangélikus templom homlokzatán a fenti felirat. Ha Istent kivesszük, valóban erősnek tűnik a Vár. Húsz-harminc méterenként parkoló rendőrautók sora, járórozó kocsik menet közben. A zsinagógán felirat hirdeti, hogy a mai istentisztelet elmarad. Nem akarták próbára tenni a zéró toleranciát... Valóban furcsa látványt nyújtott volna egy rabbi, aki sabbáti fekete öltönyében, szakállasan, pajeszosan, lógó cidáklival ott baktat a Vár ezúttal feszült hangulatú utcáin.

De kikkel találkozhatott volna?

Ha dél körüli időben bukkan fel, akkor a Kapisztrán téren a húsz-harminc fős csapatba fúthatt volna bele.

Korábban a csoport fekete egyenruhában menetelt a Tóth Árpád sétányon, ami a naiv szemlélőben arra hajazott, hogy vagy temetésre menet, vagy onnan jövet vannak.

A hátukon viselt felirat viszont tisztába tette a kételyeket: szó sem volt temetésről. A téren lévő szobor előtt csapatosan „emlékeztek”, mialatt

pontosan három rendőrautó húzott el mellettük, ügyet sem vetve rájuk.

Majd elindultak, mikor is egyikük hangosan előrekiabálta: nyilván belénk fognak kötni, de mindent, ismétlem, mindent dokumentáljatok! (Eisenhower egy tábor felszabadításánál: Mindent dokumentáljatok, mert majd jön egy rohadék, és letagad mindent!)

E sorok írója visszaindult a Széll Kálmán térre, s mit látott? Antifasiszták csoportja rendőrökkel körülvéve álldogál, antifasiszta feliratú táblákkal a kezükben.

Na most ilyenkor örök rejtély a szemlélőnek, hogy kiket védenek a rendőrök. A járókelőket a csoporttól, vagy a csoportot a járókelőktől?

Itt emlékeztetnék arra, hogy a Várban semmilyen rendőri közbelépés, „örzés” nem történt.

Kérem, hogy a fentiek alapján az olvasó ne hamarkodja el az ítéletet, miszerint nemcsak antiszemitizmus ellen van zéró tolerancia, de antifasiszta ellen is...

A Kitörés napját egyébként a Hősök terén tartották.

Fél Elem

A Mazsihisz üdvözli a rendőrség fellépését a neonácikkal szemben

A Mazsihisz megnyugvással vette tudomásul, hogy a kitörés napja alkalmából meghirdetett nemzetközi neonáci gyülekezés a fokozott

rendőri készültségnek köszönhetően atrocitásoktól mentesen zajlott le. A Mazsihisz elnöke, dr. Grósz Andor üdvözli az ORFK és a BRFK erélyes fellépését, egyúttal köszönetét fejezi ki minden rendőrnek, aki azon a hétvégén biztosította a társadalom, s azon belül a magyar zsidó közösség nyugalalmát.

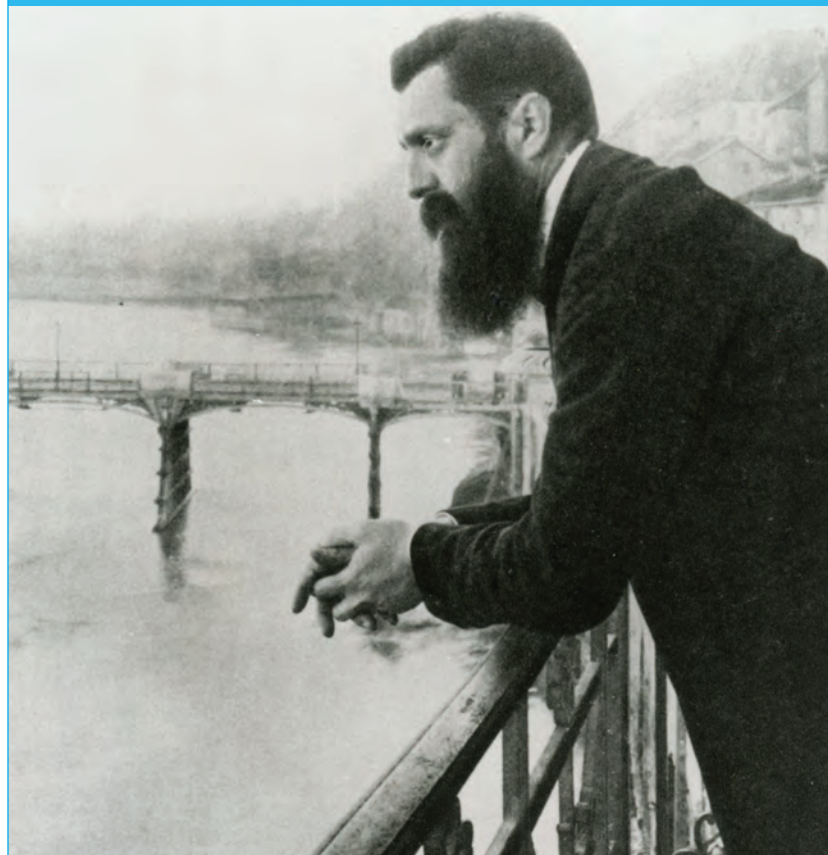
Fájdalmas számunkra azzal szembeülni, hogy a kitörés napja alkalmából évről évre neonáci gyülekeznek Budapest utcáin, hogy olyan gyilkos eszméket hirdessenek és terjesszenek, amelyeknek a vérszakszakban oly sok magyar zsidó állampolgár esett áldozatul.

Mivel a magyar zsidó közösség tagjait idén is félelemmel töltötte el, hogy Magyarországon újra neonáci jelennek meg nagyobb tömegekben, a Mazsihisz elnökeként elismeréssel fejezem ki az ORFK és a BRFK munkatársainak azért, hogy a hétvégén – a fokozott rendőri készültségnek köszönhetően – nem történt semmiféle atrocitás.

Különösen fontos számunkra, hogy a Magyarországon élő magyar holokauszt túlélők biztonságban érezzék magukat. Ezért a magyar zsidó közösség nevében egyúttal köszönetet fejezem ki annak a sok száz rendőrnek, aki a hétvége ellenére is dolgozott, és erélyesen fellépett minden olyan szélsőséges megnyilvánulással szemben, ami a közösségünk, s azon belül az idős holokauszt túlélők életét, nyugalalmát megzavarhatta volna.

Dr. Grósz Andor
Mazsihisz-elnök

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

az Ön Öröksége is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hyesod UIA,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenh.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

Több magyar kántor is fellép a Bartók Tavasz Művészeti Heteken

Díjnyertes produkciók, világhírű előadók, magyarországi premerek és ősbemutatók színesítik a programját a negyedik Bartók Tavasz, amelyet április 5. és 14. között rendeznek meg Budapesten.

A fesztivál célja, hogy Bartók Bélát közelebb hozza az emberekhez – emelte ki Káel Csaba, a Műpa vezérigazgatója a sajtótájékoztatón. Mint mondta, a nagy alkotók munkásságának megértéséhez fontos, hogy felfogjuk a művészeti filozófiájukat, ilyen szempontból Bartók Béla különösen izgalmas személyiség.

Az Énekek éneke című koncerten a zsidó liturgiában meghatározó kántorművészet olyan szereplői lépnek fel a Műpában, mint Avraham Kirshenbaum, Zucker Immanuel vagy az amerikai Nissim Saal, míg a fiatalabb generációt Chaim Stern, Rudas Dániel és Raáb Gábor képviseli.

A Bartók Tavasz Nemzetközi Művészeti Hetek összművészeti eseménysorozat Bartók Béla születésének 140. évfordulóján, 2021 tavaszán indult. A fesztiválprogram minden évben bepillantást enged a zeneszerző életművébe, ugyanakkor nem kizárólag az ő kompozícióit sorakoztatja fel, sokkal inkább Bartók szellemiségét, kreativitását, alkotói szemléletét kívánja megjeleníteni számtalan műfajon keresztül. A fesztivál a Műpa szervezésében valósul meg.

A lényeg: Izrael–Írország 87:57

Írország női kosárlabda-válogatottja nem volt hajlandó kezét fogni Izraellel a 2025-ös Európa-bajnokság rigai selejtezője előtt, mert mint kifejtették: „Szövetségünk tegnap tájékoztatta a FIBA Europe-ot, hogy az izraeli játékosok és edzői stáb által a közelmúltban tett megjegyzések – beleértve az izraeli szövetség hivatalos csatornáin közzétett, felbujtó és teljesen pontatlan antiszemita vádak – közvetlen következményként játékosaink nem vesznek részt a mérkőzés előtti hagyományos protokollban az ellenféllel. Ez magában foglalja az ajándékok cseréjét,

a hivatalos kézfogást a mérkőzés előtt vagy után, valamint játékosaink az ír himnuszra nem a centerpályára, hanem a kispadunk mellett fognak felsorakozni. A szövetség teljes mértékben támogatja játékosaink döntésüket.”

Új
életem
van

Terrortámadás a Prágából Izraelbe tartó El Al-járaton

Egy feltehetően arab utas megpróbált behatolni az izraeli járat pilótafülkéjébe, kényszerleszállás történt.

A cseh fővárosból, Prágából Izraelbe tartó El Al-járat egy „erőszakos utas” miatt kényszerleszállást hajtott végre a görögországi Szalonikiben – jelentette az izraeli média.

Az izraeli nemzeti légitársaság közleményében közölte, hogy az LY2522-es járat kényszerleszállást volt kénytelen végrehajtani Görögországban, ahol a helyi rendőrséggel együttműködve leszállították a járatról az agresszív utast.

„Az El Al zéró tolerancia politikát folytat az erőszakkal szemben, és továbbra is gondoskodunk utasaink biztonságáról.”

Az N12 később arról számolt be, hogy a biztonsági őrök a járat fedélzetén őrizetbe vették az utast, miután megpróbált behatolni a pilótafülkébe.

A gyanúsítottat, akit az N12 „valószínűleg arabként” jellemezte, megbilincselték, mielőtt kivezették a gépből Szalonikiben.

Korábbi El Al vészhelyzeti incidensek

Tavaly a Ben-Gurion repülőtérrel az olaszországi Rómába tartó El Al-járat kénytelen volt visszafordulni a Földközi-tenger felett, miután füstöt jelentettek a pilótafülkéből.

A Boeing 737-800-as típusú repülőgép sikeresen végrehajtotta a kényszerleszállást Larnacában.

Ma.hu

